

M
224.248

89ZK

.....

dec. 27

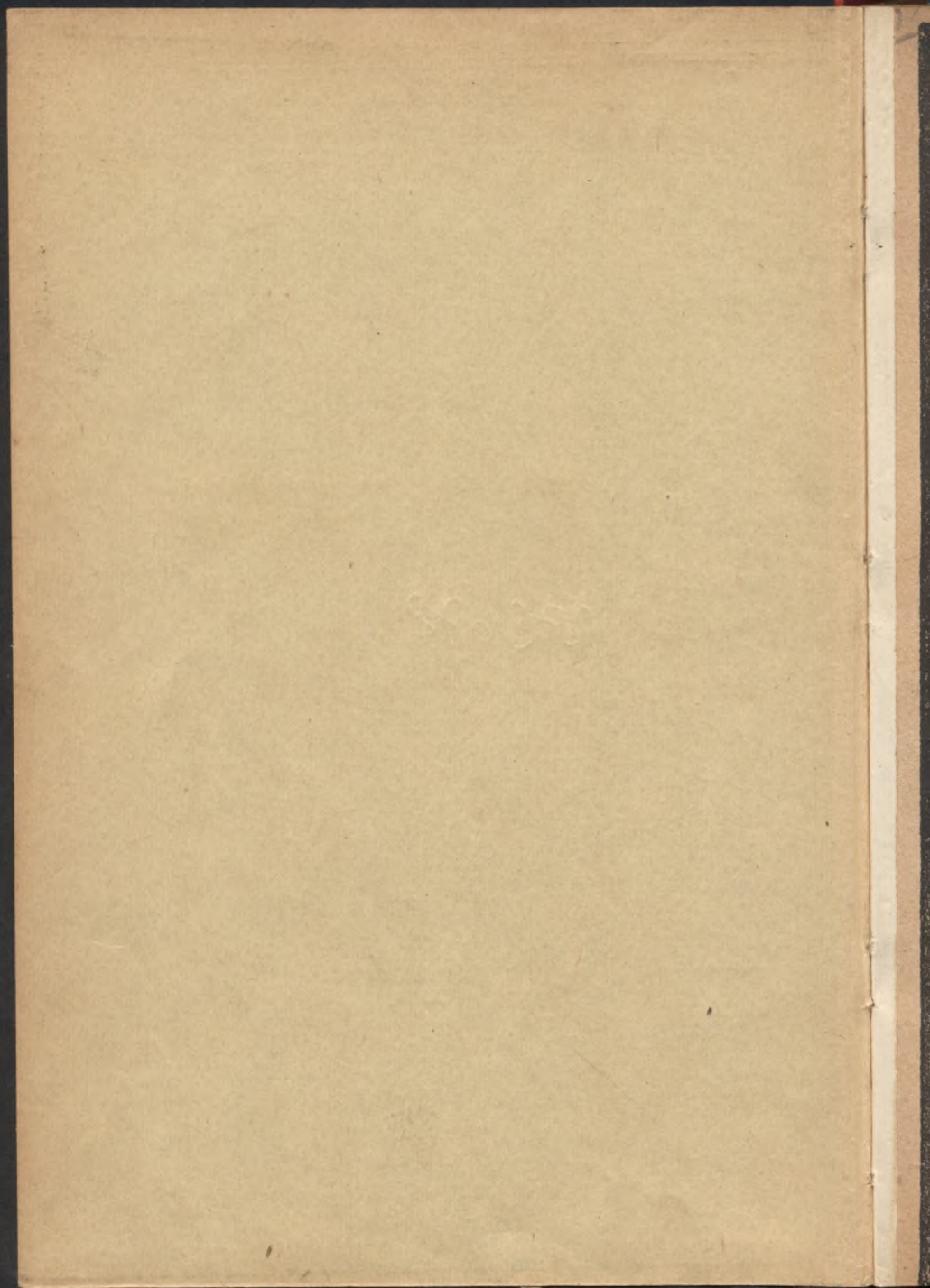
Feb. 12

mái. 27

DEC. 18.

DEC. 12.
jun. 30.

379678

NADÁNYI
ZOLTÁN

FURCSA
VENDÉG

VERSEK

DICK MANÓ KIADÁSA
BUDAPEST

1914. é.

NADÁNYI ZOLTÁN

FURCSA
VENDÉG

V E R S E K

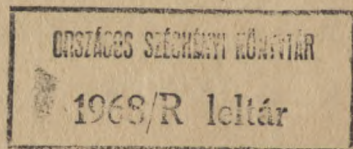

379678

DICKMANÓ KIADÁSA
1921

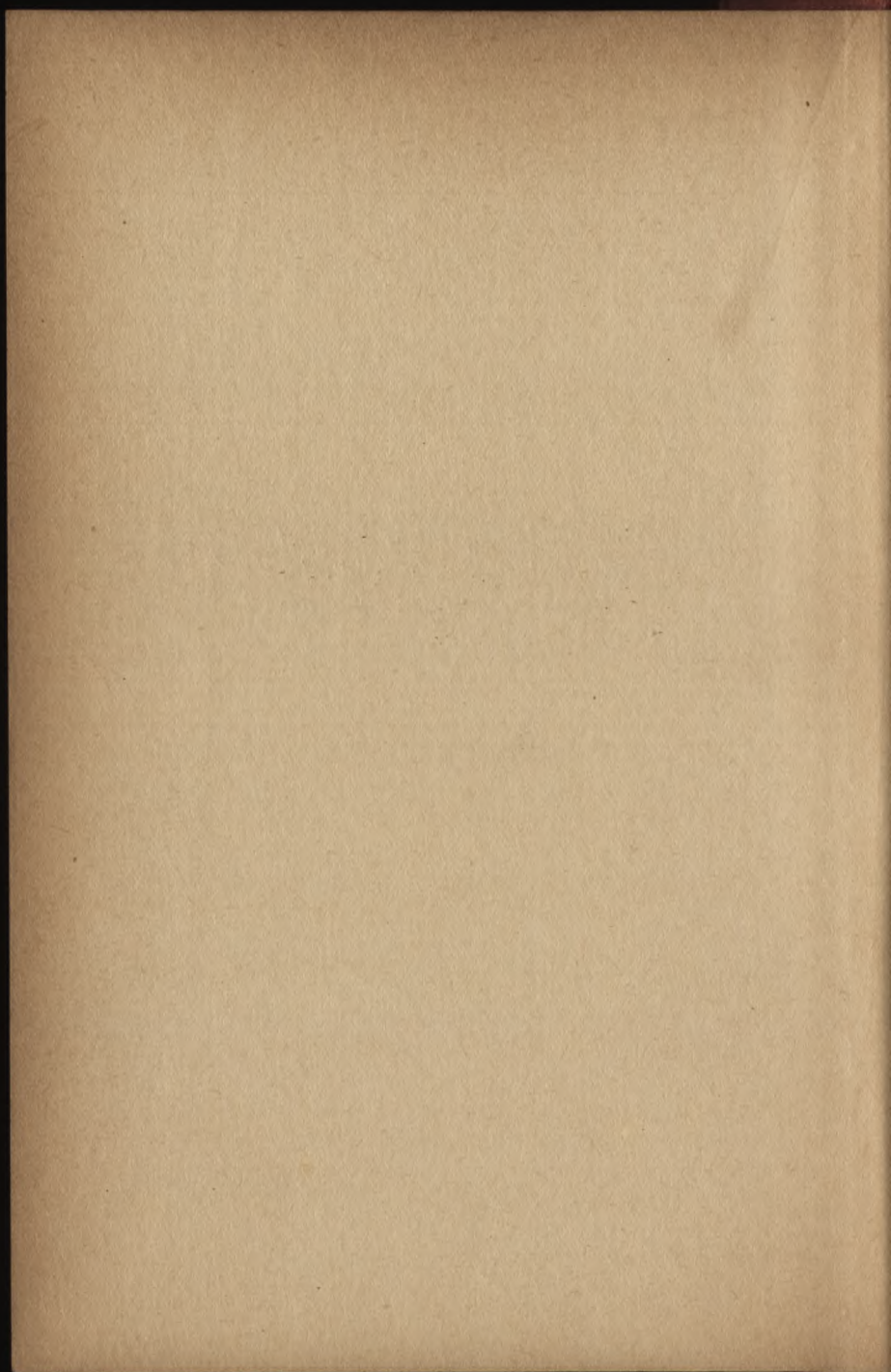
379678

M 224. 248 (R 2)

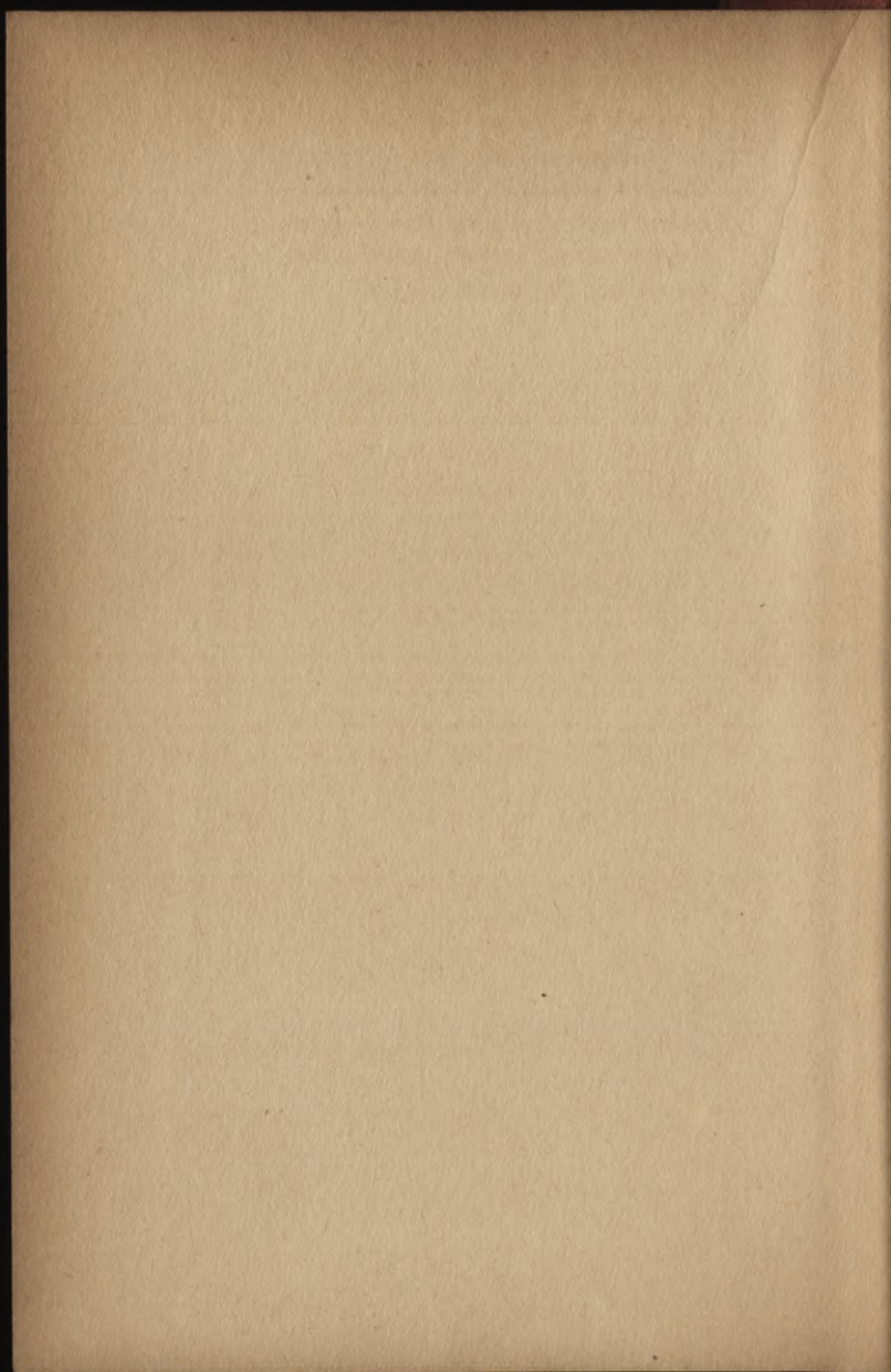

•JÓKAI• NYOMDA RT., BUDAPEST

*Aranyozd meg ezt a könyvet
aranypillantásoddal, Gertrud, min-
den éjszakán, minden zavarón
átfénylő aranycsillag.*

GÚNYKOSZORÚ

Jósolták: nyakamat töröm
és vihogott a káröröm.
Szóltak-szapultak. Száz köröm
belémvájt. Lesz még nyert pöröm
s kört húzni, az lesz majd öröm
és szólni: Ez az én köröm.

UJFALU

Piacod rossz kövén robogva
ma rádismertem, Ujfalu.

Már átrohantam itt tucatszor
és gyűlölködve szántalak,
mert kívül sár vagy és salak
s belül, azt hittem, mint a vackor,
oly keserű. De átfutóban
e fülledt, ájult nyárutóban,
piacod rossz kövén robogva
ma rádismertem, Ujfalu.
Ámulva és ijedelemmel
rádnézett egy idegen ember,
szemedbe nézett szívdobogva,
te torzarcú, vöröshajú,
mérges szipirtyó, Ujfalu.

Tűzvész kúszott a házsorokra,
kigyulladt zsindely és zsalu,
láng pántlikázta a tetőket,
az ablakok olvadva főttek,
falak körül, résen, közön
sárgán csorgott a tűzőzön
és száz kémény és vascsatorna
tüzet fúj, mint sárkánytorok,
közbül a templom sárga tornya
gutaütötten tántorog.

Különös tűz, nem látni füstjét,
nem kongatják a torony üstjét,
nincs tűzilárma, csödület,
unott járókelők a járdán,
csak én, én láttam a tüzet,
mely Ujfalut égette sárgán
s mint óriás sáfránycsokor
nyúlt égre naplementekor.

Nem a nap pirja, csalfa festék,
nem a lázrózsás nyári esték
káprázata tréfált velem:
tűz volt az, lobogó elem,
hatalmas, zsindeletördelő
tűz, mely belülről tört elő,
szobákból, hol hígabb alakban
bujkált az átkozott falakban,
padló alól régóta csödül,
cserépbörtönt robogva ráz
és víz helyett csorog a csőből
és bor helyett csorog a hordón
és pince mélyén ül hunyorgón
s gyúl a sokrétegű parázs.

Tűzfészek ez, hol nyögve főnek
a bentlakók, mint rémmesékben
s a tűz, melytől forró a szőnyeg,
bent ég velőkben és vesékben,
szemekből csap ki, mint a téboly,
rángó szájakból bugyborékol
és itt a csók is mérgesebb
és égőbb, üszkösebb a seb.

Itt kormos arccal jár a nép
s a láb, mely rogyadozva lép,
elégett testeket cipel,
a nők bőven kenik a rizsport
arcukra, mit a tűz bepiszkolt,
de kiüt a testvéri jel,
a borzasztó, fekete bélyeg,
mely egyre feketébb és mélyebb.

Mert legbelül lappang a lángok
csírája: rostok közt, a húsban;
az életunt szív gyúl ki búsan,
a tikkadt vágyból lesz zsarátnok.
Égő düh, izzó szomorúság
tüzes tüskéi koszorúzzák
a tönkrekíNZott homlokot
s a láng lobbog vet és lobog,
magát uszítja, szaporítja
csapkodva, előlhetlenül
s mint sárga zászló, felrepül
s a faluvárost elborítja.

Én láttalak égve, lobogva
és rádismertem, Ujfalu,
ámulva és ijedelemmel
rádnézett egy idegen ember,
szemedbe nézett szívdobogva,
te torzarcú, vöröshajú,
mérges szipirtyó, Ujfalu.

PÓRULJÁRT LOVAS ÉNEKE

Fullatag a ménlő
botlékony, aléló,
le-leejti lovasát,
jól repül, de aztán
csúfot tesz a gazdán,
tűri sarkantyú-vasát;
árkokban találok
új és új halálom,
fejem felett árvaság.

Kezdenék repülni,
sárba kell leülni,
ló hibája, nem hibám,
szamárháton járók,
talyigára várók
mulatnak a galibán;
jobb cammogni, látom,
szerény szamárháton,
mint bukdosni paripán.

Vágy, vágy, büszke ménlő,
vad vagy s elaléló;
rövid a lélekzeted!
Ki fékedről eltép
és rádteszi lelkét
magad alá temeted,
elguruló szíve
sárral feketítve
csókolja a szemetet.

Fuss hát és lezúdits,
kátyuba jut úgyis
minden földi eredet;
gyí, lovam, megúzlek,
vigyél víznek, tűznek,
repülj, amig teheted
s törött, zúzott testtel
velem együtt vesd fel
hályogos nagy szemedet.

JEGYESEK

Turbékoló pár, csók után csók,
ügyetlen kézzorongatás,
sok póz és elvétett hatás,
fabábok, szerelem-utánczók.

Igy élnek majd, míg belehalnak,
vidéken adják az urat,
inguijas kerti hangulat,
gyerek, borízű csók, unalmak.

Jó lesz majd civakodni nyersen,
dühöngve, míg ágyat terít
a vágy s békére kényszerít.

Egy gondolatra a hideg lel:
véletlenül ott lesz a versem
kávéjuk mellé téve, reggel.

TE VAGY AZ ORSZÁG

Van mégis vígaszod, lesajnált
szegény költője Hunniának,
mikor fejedre gyűl a bánat,
mikor kutyával egy gödörben
temetkeznél el, hogy ne lásd
magad körül a pusztulást,
ne lásd bús arcod a tükörben
és gyászos sorsát Hunniának
sorsod tükrében. Váarak állnak,
az élet él. Biztasd magad,
hogy összerogynod nem szabad,
mert nem vagy magadé.

Magamnak mondom: vedd eszedbe,
mikor kétségek látogatnak,
hogy szíved és agyad a tál,
melyből az égő gondolatnak
illatos ámbrafüstje száll;
ami röghözragadt fajodban
égretörő: te küldöd égnek,
tüzedben őstüzei égnek
és nem szabad, hogy összeroppanj,
mert nem vagy magadé.

S mikor már túlnagy undort érsz
és ellenállhatatlan ingert,
hogy egy-két túl magas cilindert

szarvakról és szamárfülekéről
leüssl és megmagyarázzad,
hogy illő volna több alázat,
mikor költőkről szó esik,
mert költőknek köszönhetik
a szót, amelynek magolói,
vakság és némaság alóli
feloldozásukat, — dühödben
így szólnál, de eszedbe döbben
a küldetésed és a sorsod
s hogy nem szabad magad dühéből,
magad céljáért hadakoznod,
mert nem vagy magadé.

Ez vigaszod, türtőztetőd,
hited és egyetlen reményed,
tudnod kell, hogy te vagy az ország,
az élet, az erő, a lényeg.
És bárhogy tépik és tapossák,
nem fog elveszni Magyarország,
aminthogy eddig sem veszett el,
mert itt vagy és te vagy az ország,
a szavaiddal, a tüzeddel,
a szikráiddal Magyarország.

AZ ÁTKOK KÖNYVÉBŐL

Irtam a véres korszakban

1.

Az emberekről szólok embereknek.

Csikorgó átkok, kapjatok erőre!
talán a szélnek szólok egyelőre,
de lesz idő, hogy minden embereknek.

A mostan élők jobbak nem lehetnek,
ők máskép nem tehetnek. Én se máskép.
Elborzaszt engem e világ, e gyász-nép,
tömegsírt ásnék, elbúsult eretnek.

Nagy mérgem apró üvegekbe cseppen,
szonettek szűk nyakán csurrantom át,
melyekbe óbort szűrnék szívesebben,

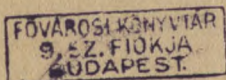
mosdóolajt, sok édes aromát.
Már fő a méreg, gyilkos gőze átfog,
kavarj, kuruzsló! Átkozott az átkod!

Likőrt, jóillatot, pipereszt
 árultak volna különös, remekszép
 színekben e gömb-idomú üvegcsék,
 szonettek. És a szépen kieszelt,

kihegyezett, művészien reszelt
 üveg dugót, mely maga a kecsesség,
 selyemfonál fogná, hogy ki ne essék,
 a vignettán művész-kéz pepecselt.

Üvegeimbe inkább fekete
 színmérget öntök. Egy cseppjük halált hoz,
 az illatuk mocsár lehellete.

Bizúgy, mert gaz világ a mostani!
 Likőr kell? mosdóillat? Pocsolyához
 menj inni és a vért lemosdani!

379678

3.

Szeretem az énekszót, bűgva szálló
húsvéti zsoltárt, lakomai bordalt,
pásztor dalát, ki elkönyököl oldalt
és gajdol, ha beszürkül a kaszáló.

Nekem a szó is drága. Csudaháló,
mely lelkeket fog. Szép fűzérbe foglalt
gyöngyszép szavakkal írnék ezer oldalt
mint régimódi kámzsás könyvcsináló.

De most megundorodtam. Véres ujjnyom
mocskol be mindent, ami emberi,
a szó is szennyes, mely fülem veri.

Miért is kellett emberszót tanulnom?
emberszót hallanom, mikor születtem?
miért nem farkas ugatott felettem?

4.

E versek szabad ég alatt születtek,
 birják a napfényt, frissek este, délben,
 nem rázkódik le himporuk a szélben,
 gyökeük mély és vérrel ereztettek.

Csíráik hordozóját, láz remegtet:
 egy születő vers nem marad-e félben?
 egyszer a kocsúton menve, féltem,
 hogy autó jön s elgázol egy szonettet.

Ily buzgóságra mégis hol van ok?
 meggondolom: kitől mit akarok?
 tán messzi kor tetszését áhitoznám?

Nem, senkiét. Hiúság, be ne foltozz!
 Ők nem enyéme, nincs közük a tollhoz,
 sem a tintához, sem pedig énhozzám.

A fű előbujt, itt a nyár maholnap,
virágos sapkát csapnak fel a fák,
madár szól, jázmin ontja jószagát,
öregdiákok ülnek és magolnak.

Van köztük egy, torzképe a bagolynak,
nyűtt arc, borostás áll, gallérja tág,
egy lepke, egy szirom arcába vág
s kacagja, de ő megmarad komolynak.

Szegény, ő nem tud semmit kitalálni,
hát megtanulja, mit más kitalált,
igy majd tekintély lesz, orvostanári,

vagy mérnöki. Most ebben a reményben
tanulgat, tartja a könyvét keményen
s nem látja a Tavaszt és a Halált.

6.

Még álmodom az óceán homokján,
 még játszom hófehér nimfáival
 de álmaimba belebúg az orkán
 mind közelebbről, mind hatalmasabban.

Majd egyszer ideér, sziklákra csattan,
 tudómba tódul, torkomon rivall,
 mert önnön hangom a dörgő vihar,
 mely felriaszt a párás alkonyatban.

Majd akkor megharsantom, gyötrelemvert,
 vonagló ember, torkom trombitáját,
 túlbömbölöm a tigrist és a tengert

és hét ország küldöncöket szalajt,
 akik csupán hült helyemet találják,
 hol húsz körmöm feltépte a talajt.

7.

Öklömnyi kölykök, vézna pubikák,
komoly nevük van már, mint a nagyoknak,
a sétatért elhódítják magoknak,
csigát kergetnek és fakarikát.

Gyerekkor, jaj, virágos barrikád,
lehervadsz! Már nagyképűen makognak
és arcán, hangján e kis tökmagoknak
az apjuk arca, hangja rémlik át.

Gyerekkor bája és szemérme, félsze
úgy elrepül, mint szélben a kalapjuk
s kikél a héjből apjuk és nagyapjuk.

Elcsipek egyet és kíváncsian
kikérdem, mint jó bácsi: Mondd, fiam,
mondd, mire fogsz felnőni? Minek élsz te?

Az egyik mondta: kék a zöld,
a másik mondta: sárga
és összezsaptak és a föld
fellángolt, mint a máglya.

Már senki sincs, aki nem ölt,
őrvongók milliárdja
szúr, vág és lő és újra tölt,
a késsel küzd a sárga.

Vonulnék hátra, hátra,
elbujnék, de parancs süvölt:
Előre! Ki a gátra!

Mért jöttem e világra,
hol azt se tudják: zöld a zöld
és sárga, ami sárga.

A kávéházban Váradon ki látott?
Sakktábla mellett ültem éjjelente,
a partnerem már elment, bejelentve,
hogy álmos. Néztam a vörös plakátot,

mely a fogasról csüngött, mint az átok,
négy éve csüng már, csüng a végtelenbe,
hirdetve, hogy menj halni, légy levente,
légy hollók étke! Oktalan fabábok

a kockás vásznon szanaszét heverték,
egy biztos állás tört abroncsai,
sziciliai játszma roncsai.

Katonák ittak, sárgák és levertek;
bejöttek, rámköszöntek víg barátok,
mellém is ültek. De senkise látott.

KORZÓ

Kómikus a déli óra
és siralmas, árvaságos,
midőn összefut a város
s a cukrászda és a híd közt
rajzik a rizsporral porzó
tarka kisvárosi korzó.
Bizsereg a lányok lába,
futnak le az emeletről,
és fel, fel a pincelyukból,
mindennapi nagy csatába.
Csitri lányok, jólneveltek
kik már némi cselt keverték,
illegnek csapatosan
és reményük él: talán most!
talán szembejön a báró
vagy herceg esik a fáról,
vagy akárki, mit tudom
és fordít a sorsukon.
Jártunk egyszer itt mi ketten
e csömörös csődületben
s menekültünk kifelé,
sok dühös szem szúrt szemünkbe,
egy bokornyai villogó
fekete méregbogyó,
kik irigylik életünket.
Menekültünk kifelé
s te borzongva túrted, drága,

ha súrolt a bokrok ága,
míg futottunk kifelé, —
és átkoztuk ezt a népet,
mely lihegve nyelvet lógat
és a vad méregbogyókat
és a bokrot és a várost
és a búval vert talajt,
mely mérget küld, ha kihajt
és akárhogy öntözik,
gyilkosan gyümölcsözik,
hogy ne lásson több tavaszt,
ki bokraitól szakaszt.

GÚNYKOSZORÚ

(1918)

Hol életed rongyoltad oly sokáig,
a keserű kisvárost, Váradot,
hol nem tiszteltél senkit, elhagyod,
rossz köveit és furcsa figuráit.

Talán egy uccát lelked visszaáhit,
a temetőben egy korhadt padot
és a Köröspart vadgesztenyefáit,
mást e halottas város nem adott.

Lejebbb süllyedj, vagy hínárból kiszállj,
batyus csavargó légy, vagy kiskirály,
csak innen el! Itt nem vagy te se tiszta.

Reméld, enyhülni fog a komor út,
fejedről tépd le a gúnykoszorút,
mit ráfűztek és dobd Váradra vissza.

KÖRHINTA

Indul már a hinta körbe,
csengő szól és grammofon,
jól festesz a falovon,
csak a hátad kissé görbe.

Csengőszó, vad lárma, zászlók,
női hang is elegyül,
senkise jött egyedül,
forognak a hintajátszók.

Jól fogózz, a hinta gyorsul,
bokrosodik falova!
merre futunk? sehova!
az a cél, hogy le ne fordulj.

Élet, élet, nagy körhinta,
be olcsó e kábulat!
jó annak, ki jól mulat,
míg elúszik a forintja.

Mindíg ugyanegy a tájék,
a zene is ugyanegy,
minden egy dallamra megy,
bizonyisten már leszállnék.

Imitt-amott szoknya lebben,
nők visítnak, fut a ló,
van egy-két látnivaló,
jobb nem látni sok esetben.

Egy kéz után kapsz, hiába,
nincs idő a csókra itt
s hogy megölelj valakit
amúgy istenigazába.

Zúg a szél, görcs ül a gégen,
a forgás mind hevesebb,
hopp, valami leesett,
mindegy! felveszed a végén.

Lassul a gép, meg fog állni,
elhallgat a zene már, —
most leszállunk. Ó, be kár!
Ó be jó volt szállni! szállni!

ARANYTALLÉR A JÁRDÁN

Gurult, gurult a tallér,
aranytallér a járdán,
de nem látták a fényét,
mert feljött a szivárvány.

Zenélt, zenélt a tallér,
dalolt örömet, ingert,
de nem hallotta senki,
mert sok csengő csilingelt.

Még zizegett a tallér
és elzizegte lelkét,
csizmák agyontaposták,
sárral beszemetelték.

Igy elveszett a jópénz,
de látja őt a főnti
bús Hold, az égi tallér
és testvérül köszönti.

GÚNYVERS

Higgadt, szorgalmas ember, pontos mint a gép,
jól öltözik, ámbátor nem divatmajom,
leszármazása és a kettős oklevél
szilárd talapzat, melyen ő szilárdan áll.

Csodállak, te bajuszkás, fontos férfiú,
csodállak, mert kitartón megkapaszkodol
ama fejedfölköti, száz lengésre kész
nagy gyűrűhinta nyugvó karikáiba,
marokra megfogózol, mint a vaskapocs,
miközben lábad földet ér, szilárd talajt
és nem lendülsz előre, hátra, felfelé,
ily kétséges kalandba nem bocsátkozol,
csak állasz és fogózol és szilárd maradsz.

Csodállak, te galuskás-száju mintakép,
habár szerintem mégis csak mulattatóbb
a légtornász bukfence ég és föld között
és szemre tetszetősebb az ezerkezű
zsonglőr s a fáklyalángba ugró műlovas
és nagyszerűbb mutatvány a hipnótikus
gondolatolvasó s vallom bárha fáj,
hogy a bohócban több az értelem s a báj.

ORVTÁMADÓK

Bozótból zörrent a Nagyorru
szűkölve és fogvicsorítva
és társaként pattant a sikra
az Irodalmi Csodaborjú.

Mindkettő a szép Holdra förmedt,
mely édesen szűrt tej-nedűt
és hegedű is szólt. E szörnyek
gyűlölnek Holdat, hegedűt.

Azt bömbölték: vagy ők, vagy én!
de én nem ugrom be a cselnek,
tudom: boltból való a kén,
mit orrikaikon lövellnek.

Egyik sem a sátán kisöccse,
csak egyszerű tollkoptatók,
kiket közös cél köt ma össze
és holnap összeköt a pók.

Ne rontsa meg romló nevük
e verset. Holdam, süss ragyogva.
Felnézek a szűz csillagokba
s ott nem találkozom velük.

FEKETE ÜDVÖZLET

Hollók, a megkövült városra szálljatok,
üdvözetül gyásztollat ejtsen szárnyatok.

A megkövült városba átkom száll, rivall,
mert meztelenre tépett kőfogaival.

Ott nincs napfény az arcokon, a tereken,
halottak ülnek a szobákban mereven.

Gépemberek az uccán, füst és röhögés,
harangszó úgy szól, mint a szárazköhögés.

Ott mult el multam és jövőm és jelenem,
jaj, nem kerültem én se ki elevenen!

Hollók, a megkövült városra szálljatok,
üdvözetül gyásztollat ejtsen szárnyatok.

FIGURA

Tavaszi dél, teli a padsor,
az ágak közt madárka raccsol,
lila hársfák, idei pázsit,
ragyog az égbolt szabadon,
egy lány olvasgat a padon
s a térde látszik.

Mellette egy idegen úr,
bajusza őszes, szeme szúr,
megnézi, minthogy odalát,
a térd ellipszis-vonalát,
aztán tekintetét elkapja
és tátoz és piros-veres
és néz a földre, fákra, napra,
le és fel . . . vajjon mit keres?

ELHAGY A SZERENCSE

Megered és bús buzgással árad
homokodból, süket, sárga Várad
a bánatom zengő hőforrása,
tűröm, hogy a szívemet elöntse
s a reményt is elmossa, elássa.
Jaj nekem, mert elhagy a szerencse!

Jaj nekem, mert kalandokra vágytam,
Kairót járni rikitó ruhákban,
Szaharán átmenni teveháton,
kolostorba bujni, mint barát,
hajóról, mit elfogott a zátony
hallgatni a tenger viharát,
déli parton meztelen henyélni,
éroplánról nézni a tenyérnyi
Londonra, hol a köd megkövül,
Párist járni, hol pattog a kánkán,
Szibériát beszaladni szánkán,
négerekkel ülni tűz körül,
megfürödni zúgó Amazonban,
puskacsővel járni a vadonban,
(férfi-e, ki nem ölt még oroszlánt?)
menni, menni, csábít a toronyláng,
hív a tenger, muzsikál Velence!
Mennyi ország, mennyi pazar út,
de nem lelem a csodasarút, —
jaj nekem, mert elhagy a szerencse!

Jaj nekem, mert itt sincs maradásom,
hisz gyanú közt kell gázolni térdig,
egy szavamat százzal magyarázom
s mind a százat százszor félreértik.
És nem jön el, jajszóval panaszlom,
a tündöklő, drága Alomasszony,
az Egyetlen, várom évrül-évre,
kit végzete küld az árva mellé,
ki lágy kezét állam alá téve,
lehorgasztott fejem fölemelné.
Ezer jel gyült össze, hogy jelentse:
jaj nekem, mert elhagy a szerencse!

Ágat nyesek, hegyekbe húzódom,
hol szörnyethal a nap sugara,
kőbarlangba, melyet néma hódomb
torlaszol s belep a zúzmara.
Jég az ajtóm, jég a függönyöm,
jég a kályhám és jéggel tömöm,
szakálam kinő és csupa jégtű;
medvebőrrel vállamon, didergőn
kóborlok a hótemette erdőn,
zord északi ember, lomha léptű.
De jég és hó közül bűgva, sírva
szívárványos nagy forró sugárral
felszökken a bánatom gajzírja
és panasza lelkendezve szárnyal
nagy hegyeken át és növe, növe
száll világgá, az örök Időbe!

GYŐZNI FOGSZ

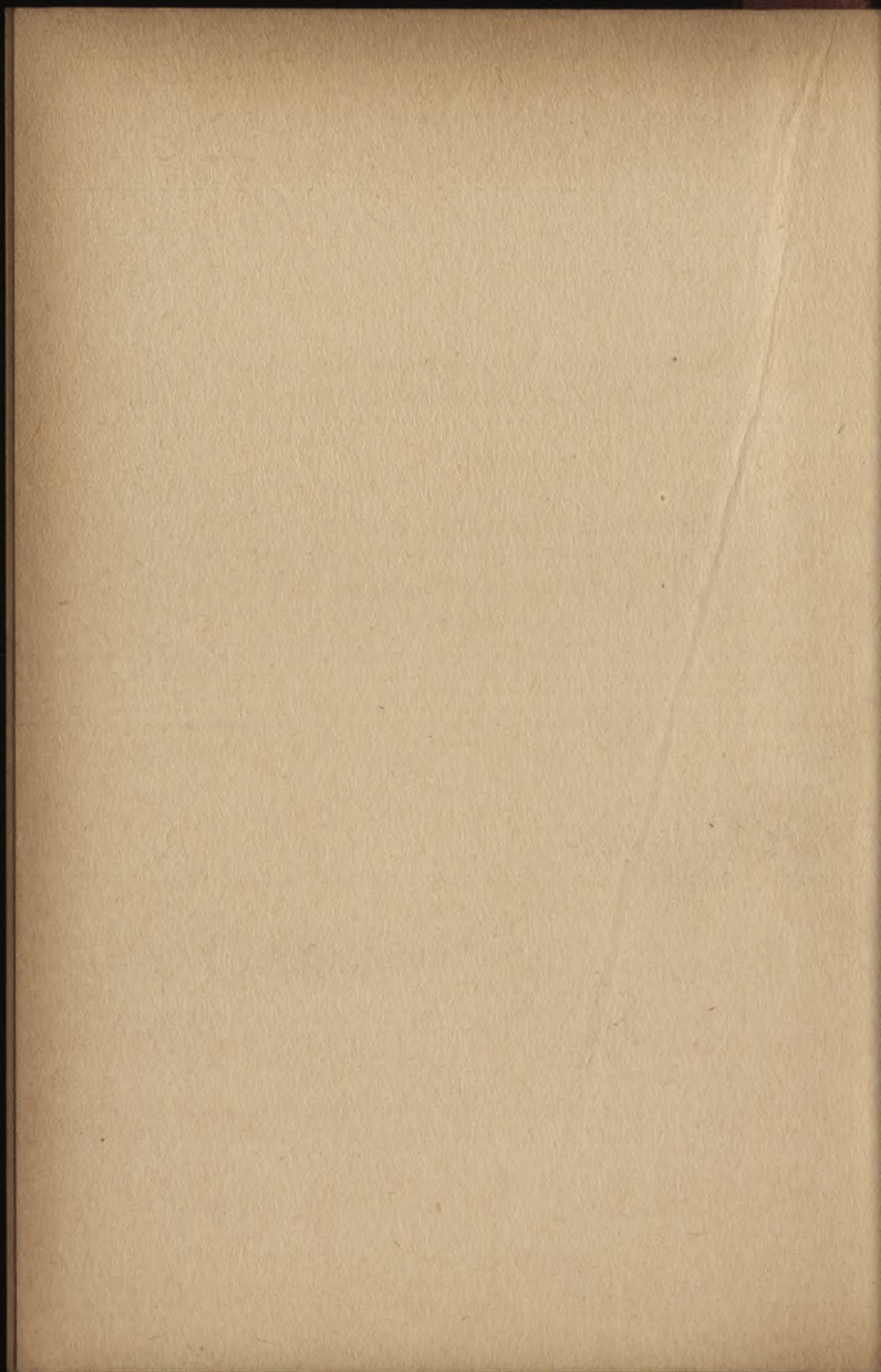
Szavad dörögjön, mint a pöröly,
zúgó acélfogakkal őrölj
és győzni fogsz.

Ami illatban illatos,
ami csillagban csillagos,
virágon szín és hő a hőben,
erő erőben, kő a kőben,
cukorban íz, a nedv, a kedv :
nyelvedre vedd, szavadra szedd
és győzni fogsz.

Siheder erdők ereje,
az élet vére, veleje,
minden elsőség eleje
legyen erődnek ereje.
Boszorkánykonyhán főzni fogsz,
még három nap rejtőzni fogsz,
de jó a péntek-virradat
midőn kibontod héjadat
és győzni fogsz.

Világ feszítse erejét,
te elpattantod gerelyét
és győzni fogsz!

SZERESS JOBBAN

Kerekre nyílnak a szemeim éjjel
és fizetem a nagy, nagy tartozást.
Kloé, szerelmem, verssel fizetek
minden hajszáladért.

Cigarettám parázslík a sötétben
s mint fényképész a vöröslámpa mellett,
szépségedet idézem szemeimre,
Kloé! s megénekelek!

ALSZIK

Betakarva arcig
édesdeden alszik
ő.

Ujjacskáit szűzi
mellén összefűzi
ő.

Szép haját, mint nappal,
nem fogja le csattal
ő.

Hagyja, hogy szétessék
és csupa édesség
ő.

Selyempapirosban
cukorbaba mostan
ő.

Selyem alatt lappang,
mozgatja a paplant
ő.

Mint rózsafa, lágyan
lélekzik az ágyban
ő.

Betakarva arcig
édesdeden alszik
ő.

NEM JÓ NEKEM

Nem jó nekem sehogyse,
nem jó, ha ülsz a széken,
két térded, kis cipellőd
egymásra vetve szépen.

Nem jó nekem, ha fekszel,
ha füstöt fújva fekszel
s a sokrugóju dívány
besüpped gyenge nessel.

Nem jó nekem, ha állasz, —
mint rémült lepke, csapkod
a szívem térdeid közt
és felvérzik a csattok.

Nem jó nekem, ha jössz-mégy,
ha mosolyod kigyullad,
ha csöpp csészék filigrán
fülét csippenti ujjad.

Nem jó nekem, ha hajlongsz,
nyitogatod a szekrényt
s én némán forgolódom,
illetmudó gyerekként.

Nem jó nekem, sehogyse,
szólnék, de hangom elfagy,
keveslem, ami túlsok,
túlmelege, túlközel vagy.

Túlmeztelen az arcod,
túlöltözött a tested,
nem jó nekem sehogyse,
mert túlontúl szeretlek.

AJÁNDÉK

Legyen e kis vers kézitükröd,
fogadd el tőlem, hordd magaddal
ő téged hord magával, angyal.

Most semmi, csak tükör. De hidd el,
ha tündéarcod benne fürdik,
megszínesül a színeiddel

és szebb lesz, mint festmény, virágszál,
hízalgőbb, mint költői bókók
és csillogóbb a briliánsnál.

Engedd, hogy izgató keretként
négy szegletén körülvezessem
a véremet, pirosuló repkényt.

Lásd, poklok trombitái bőgtek
és millió vulkán kicsattant,
mindegy volt! nem hallottam őket.

Én elfordultam és merengtem,
legapróbb kapsod pattanása
lehangosabb zaj életemben.

Az uccát szórótűz sebezte
s én tehozzád tapogatóztam,
hogyan megkérdezzek: szeretsz-e?

Fiú vagyok, huszonhatéves,
sötétszemű, de férfiakkal
és költőkkel össze ne tévessz.

A Holdból hullt le gyenge testem,
itt más a légkör és az élet,
szerencse, hogy öledbe estem.

Mint többi trubadúr elődöm
a Holdban: hölgyemért rajongva
tükörvéséssel bíbelődöm.

Földön, Holdban te vagy a legszebb!
legyen e kis vers kézitükröd,
amit kezem remegve metszett.

Azért van, hogy téged mutasson,
lehet-e szebb a költemény,
ha szép mint te, tündérkisasszony?

TELIHOLD

Az ablakot becsuktad,
a függöny leszaladt,
a szemed is lecsuktad
s a szív robogva rugtat
és sír a Hold alatt,
mert újra csak kicsuktad.

Jaj, kár az éjszakáér'!
mert alhat, aki holt,
és alhat, aki ráér,
de minket mennyi kár ér,
míg száll a telihold!
Be kár az éjszakáér'!

Ha most szemed kinyitnád,
vágynál a Hold felé,
a függönyt felguritnád,
és szent parázna titkát
a Hold megfejtené!
s az ablakot kinyitnád.

LÁBAK

Szeretek a lábadohoz borulni
és szeretem ölbevenni, nézni,
csókolni, a térd fölött leginkább,
hol kivillan a rózsás, rugalmas
meztelenség sávja, alig ujjnyi;
szeretek a lábadohoz borulni,
hízkelkedni csókkal, halk beszéddel,
titkosan, hogy csak a lábak értsék,
füleid ne hallják és ne lásd
megvonagló szájam reszketését.

Szív a szívvel, lélekkel a lélek
nem borult még össze, soha szebben
néha már-már felejttem az átkot,
elhagyottság átkát, mely fölöttem
szárnyterítve leng, — de néha félek,
de a lábaidtól néha félek:
mert ők fognak elvinni, ha elhagysz,
messzire, hogy nyomodat se leljem,
mert engem még minden elhagyott —
s tán elvisznek akaratod ellen.

Lábak, pici lábak, csodaszépek,
kik sétára viszitek a testét
és a legszebb keblek, friss gyümölcsők
és a legszebb csípők, a Teremtő
remekei ringanak, ha léptek;

lábak, pici lábak, csodaszépek,
tihozzátok könyörgők, kik együtt
lépdegéltek s alusztok cipőtlen,
két egyforma, összenőtt iker:
ne vigyétek őt el soha tőlem!

SZERESS JOBBAN

Régi finom mandolínon
sír fel a poéta ríme,
felgyült kínom kell kirínom,
tremolázva kezdem íme,
„Szeress jobban!“ ez a címe.

Nincs édesség a világon,
minden mérges és kesernyés,
nincs édesség, csak a szádon,
édes, mint a mannapergés,
köszönöm és százszor áldom.

Nincs nyugta az én fejemnek,
hajtsam bárhová, felretten,
csak a térdeden pihen meg,
a te forró lányöledben,
ó, engedd, hogy odahajtsam.

Nincs az én lázamra balzsam,
nem segít tátrai ózon,
az egyetlen balzsam ottvan
a te jó, jó illatodban,
jobb, mint a tátrai ózon.

Nincs semmiben megfogóznom,
nincs vessző, se kő, se korlát,
vakon és félrevezetve
nézem az éjszaka torkát,
hadd fogózzom a kezedbe.

Csókolj meg és szeress jobban
és csókolva és szeretve
végy öledbe és kezedbe,
gyógyuljak meg illatodban.

Csókolj meg és szeress jobban.

LÁRMAHARANG

A várkisasszony szép aranycipője
a hóba lép.
Oly karcsu, kedves, vajjon földi nő-e ?
Oly drága, szép.
Zekéje bársony, diadémja szikráz
s mint cukorrózsa, mit lábujjhegyen
olvadt fehér cukorra tesz a cukrász,
hogyan szép legyen :
most olyan ő,
mikor a hóba lép és odanő
a csodanő.
A falak is, a szép aranycirádás
nagy kapuív,
hová nem ér fel völgyből a kiáltás
s a domb is, mely görgeteget gurít,
mind cukorból való. És délidőben
a várkisasszony szép aranycipőben
a hóba lép.

Szemközt a völgyben ódon, barna ház,
gazdája nincs,
ajtói közt a szélvész nyargalász,
sír a kilincs ;
tört lámpa ég és kormoz a szobában,
kanóca serceg egyre tétovábban,
örök homály és moha és penész
s két néma ablak fel a hegyre néz,
a hegyre néz.

S mikor a várkisasszony szép cipőben
a hóba lép csillámló délidőben,
alant, alant
felkong a rozsdás, vén lármaharang,
galang, galang!
Senkise húzza és senkit se hív,
csak hánykolódik és sikong hiába,
bukdácsol, sír, óbégat a világba
rekedten.

Ó szívem, te árva szív!

ÉNEKEK ÉNEKE

Látod, ennyi vagy, csak ennyi
és mindenki ennyi,
fenn a trónon,
lenn a létra legutólján,
koldus és fejedelem,
királynő és kifutólány,
a büszke s az elesett
valamennyi
nem több és nem kevesebb,
mind csak ennyi.

Ne irigyeld a királyt,
sem a kincssel megrakott
gazdagot,
ne irigyelj hírnevet,
ne irigyelj nagy királyt,
kiskirályt:
mind ugyanúgy sír, nevet,
mind egyforma jajt kiált.
Palotájuk van hatalmas,
fejük felett cifra halmaz,
mit legbelső belsejéig
egy pillanat legyalul
s legbelül és legalul
a parányi test fehérlik.

Nézd a sávot,
amit a térdkötő vágott
bőrödön s hol feltűnőn,
eltűnőn
véred szűri mosolyát,
mint a tejüvegbe burkolt
villanyégő s mint az ujhold
ködudvaron át.
Félve és tisztelve lesd:
szép a vér és jó a test.

Életedben ennyi vagy,
nagy gyümölcsben kicsi mag.
Rossz gyümölcs: a kérge mély,
csupa héj,
csak a magja eleven,
harapdálni jó,
kedvesebb, mint datolya,
füge és dió.
Ó jaj, mennyit is vesződtem,
míg a burkot száz darabban
átharaptam
s kitakaróztál előttem!
Itt a mag, selyem mag,
hófehér,
benne édes nedv: a vér,
női vér,
mely átszűri mosolyát,
mint a tejüvegbe burkolt
villanyégő s mint az ujhold
ködudvaron át.
Félve és tisztelve lesd:
szent a vér és szent a test.

Ennyi vagy, csak ennyi,
és mindenki ennyi,
fenn a trónon,
lenn a létra legutólján
koldus és fejedelem,
királynő és kifutólány,
a büszke s az elesett
valamennyi
nem több és nem kevesebb,
mind csak ennyi.
És ezért kell összebujni,
egyet eggyel összetenni
és kettőnek eggyé lenni,
ez a legtöbb
és a többi semmi.

HÓDOLÓ VERS

Ha akarom, a válladon brokát ég
és drágakő borít el százezer,
ha akarom, szoborrá vetkezel
s oly jólesik e pillanatnyi játék.

Ne kicsinyeld a tarka rím-parádét,
a tréfát, mit rabszolgád kieszel,
fogadd szivedbe, jóért jót teszel
s én meghalnék, ha életembe látnék.

Hadd álmodozzam körmöd rózsaszínjén,
hadd szüreteljek mézet ajkad innyén,
ki oly sokáig éltem mérgeken.

Hiszen szeretlek. Jól tudom, gyerekség,
de kebled drága halma több nekem,
e csöpp kerektség, mint a földkerektség.

CSÓK

Ajkam az ajkadhoz elindult
régen, húsz éve talán
és vándorolt és végre odaért
és a fogaid gyöngyház-ajtaján
kopogtatott: szabad-e?
Ajkadra, mint egy friss leány,
kiszökkent és mosolygott a mosoly,
két karja felnyúlt a szemöldödig
s a két sötétüvegű csodalámpást,
a százszorszént, félighunyt szemedet
megragyogtatta hívó jeladásul
és akkor tűz és láz és villamosság
szikrái közt összeszegezte szánkat
a csók.

SZÉP FOGOLY

Szép áldozat, ülj szembe és ne búsulj,
mi meg nem érzük, hogy másképp legyen,
bizony a pénz dönt minden mérlegen,
garasnyi túlsúly.

Szép áldozat, miatta vagy fogoly,
miatta van csuklódon vasperec,
négy fal között ülsz és szomorkodol
és messze tőled, kit szívvel szeretsz.

És este a spalettát beteszed,
az asztalkán kis Ámor, görbe ijjú,
Eszedbe jut: mért nincsen itt az ifjú,
aki álmodban lett a jegyesed?
Eszedbe jut: kicsiből cseperedtél,
sok év^o kellett, hogy ily széppé bomolj,
tizenkilenc nyár és tizenkilenc tél...
ne nézz, ne nézz tükörbe, szép fogoly,
rejtőzz el önmagadtól, mint a strucc!
Jön majd valaki, fellép, jó a frakkja,
az asztalon garasait kirakja
és elvihet és uj börtönbe jutsz.

Most így kell látnod a látogatódat:
mereven ül s egy forró szót se szólhat,
mert ott az őr, ki szavait vigyázza;
gyanús az arca és gyanús a jötte:
nem lép-e üzenettel tömlöcödbe?

Csak egyszer bóbiskolna el a strázsa,
csak ne látnám szemei szuronyát!
hányszor jövök s egyszer se adom át,
szép áldozat, nem adom át neked
a vérrel, tűzzel írt üzenetet,
mely ittvan nálam, vérzik és tüzel
s oly sürgős! és az arcunk oly közel!

Csak egyszer bóbiskolna el a strázsa,
sötét szemed kigyúlna gyönyörűn,
sikoltva értenéd meg, szép fogoly,
hogymit üzen, hogy ottkinn mit dobol
az Ifjuság, az Élet és a Bűn!

ELMENT

Kereslek, édes, mindenütt,
szerelmem, szőke tündér,
a Körösparton nap se süt,
mióta messzetüntél;
megállok, várok valakit,
oly furcsa most, hogy nem vagy itt,
ki mindig szembejöttél, szőke tündér;
oly furcsa most, hogy nem vagy itt,
hogy messze, más városba vitt
a vágyad s messzetüntél
és nem vagy itt
és nem vagy itt,
ki mindig szembejöttél, szőke tündér.

Gyászollak otthon egyedül,
egy-egy levélke berepül
mint szép pillangó s felderít;
megismerem lágy és szelíd
mozgásod a betűkön
és hangod is, a búshamis
átcsendül a betűkön
s a szemed is, a fogad is,
a könnyed is, melynem műkönny, de hű könny,
átfénylik a betűkön.

Kezembe hajtom a fejem
s oly furcsa, hogy ezt művelem,
oly furcsa és szokatlan:

kezem az arcodhoz szokott,
mert gyakran símogattam,
arcom a kezedhez szokott,
mert símogattad gyakran;
most összebúvik özvegyen
a fej s a kéz, mit is tegyen?
siratnak, szőke tündér,
kit messze, más városba vitt
a vágyad s messzetüntél
és nem vagy itt
és nem vagy itt,
ki mindig szembejöttél, szőke tündér.

GERTRUD

Az én kezem nem nyúlt aranyakért,
nem dolgozott és nem markolt babért,
gurulni hagyta, ami elgurul,
nem esküdött, nem tapsolt hazugul
s ha valamit gonosz nyelv rásütött
és ütni kellett volna, nem ütött.
Csak néha fogta meg lustán a tollat
és származott némely rímes gyakorlat,
sok furcsa, ideges szó. Szánva szánom,
hogy tollamon tolult ki, nem a számon
és megmarad, örökre megmarad,
csupa széttörhetetlen kődarab.
Házat szerettem volna rakni, házat,
nagy kupolákkal, büszkét, ékeset,
de a kezem lehullt, ölbeesett
s csak törmeléket szórt egymásra, százat.
Az én kezem járatlan a világban,
huszonkét évig csak pihent puhán
s most vágyakozik a kezéd után,
Gertrud. Szeretné megragadni bátran.
Tíz ujjamon megsajdul minden íz,
külön-külön szerelmes mind a tíz
és cirógatni, kapcsolódni vágyik,
kezedre néz: hogy juthat el odáig?
Járatlan ő és fátuma se kedvez,
hát mit tegyen a kéz? tollat fog íme,
rábizza most a szóra és rímre,
hogy vallomását elvigyék kezédhez.

HOLDFÉNY

Holdsugárból ezüsthúrt sodortam,
napsugárból aranyhúrt sodortam,
megvártam az éjfelet is ébren
s liliomok, rózsák közt, az éjben,
Hold alatt, a tamariszk-bokorban
hárfámat a szívemre szorítva
énekeltem, énekeltem,
szállt az énekszó a kert felett,
holdfénnel és bánattal borítva
énekeltem, énekeltem
és világra énekeltelek.

Holdfény-fátylad akadozva leng,
úgy jöttél, mint lármára a csend,
mint csendből a dal, remegve zengő,
mint az égő sebre a hús kendő,
mint a fázó testre meleg kendő.
Úgy jöttél át csenden és homályon,
mint halk éji permeteg a csírás
rétekre, mint a mosoly, a sírás,
a lélekzet, az öröm, az álom.

Holdfény-fátylad csókolom az éjben
s te ujjadat vonogatod enyhén
kétfelől, bús arcom pergamenjén,
mintha halkán, jóillatot hajtva
két szellőcske találkozna rajta
és szívemben örvényt verne mélyen,
liliomok, rózsák közt, az éjben.

ALUDJ ANGYALKA

Kint csúnya, sűrű, sanda köd,
mindenkit ázott bunda főd,
most jobb is tán feküdni bent,
majd szép leszel, friss és pihent,
tavasszal ötkor felkelünk,
most se napunk, se reggelünk.
Párnádra ernyős lámpa tűz,
aludj angyalka, drága szűz.

A zöld goblent baloldalon,
ábrákat a spanyolfalon,
unalmas angol könyvedet,
mit nénikéd öledbe tett,
elnézed fekve, napokig,
míg apró lázad elkopik.
Párnádra ernyős lámpa tűz,
aludj angyalka, drága szűz.

Tudom: kerek két térdedet
titokban összeérteted
és átfut testeden a hő,
vigyázz, mert fokról-fokra nő!
vigyázz, mert elkap, rázva ráz,
dirib-darabra tör a láz!
Sátán szeme párnádra tűz,
aludj angyalka, drága szűz.

KERT ALATT

Kert alatt, a domb alatt
üldögéltünk este,
egy-egy vonat lomha teste
vánszorogva elhaladt,
vörös szemét ránkmeresztve
elhaladt a domb alatt.
Szemünket az éjhez edzve
hallgattuk a szél szavát,
a szél szavát;
felhaladt a Hold, a cingár,
végtelenbe nyúlt a sinpár
és tudtuk, hogy nincsen immár
semmink, csak az éj s a vágy.

Kert alatt, a domb alatt
sűrűdött az este,
kék uszályát eleresztve
sok kis csillag leszaladt,
feketült a kerti mesgye
domb alatt, a lomb alatt.
Szemünket az éjhez edzve
hallgattuk a szél szavát,
a szél szavát;
remegő szánk szólni nem mert
s két szomorú, szerelemvert,
ölelkező árva embert
megölelt az éj s a vágy.

KIRÁLYNŐM . . .

Kés kellene, jó éles kés ma éjjel,
hogy fájó testemet felhasogassam,
friss vérem a padlóra folyna lassan
s mint bíborszőnyeg, úgy terülne széjjel.
Jönnél, benyitnál, hónodig felmetszett
vörös bársonyból kivillogna tested
és a meghidegült véráradat
csiklandaná mezítlen talpadat
és te fölemelt fejjel, hidegen
vonulnál át a bíborszőnyegen,
királynőm . . .

ZSOLTÁR

Ne lássam a szelídkék Adriát,
sem a tajtékot túrva orgiázó
szurokszín tengert, sem a nagyvilág
forgalmát, milliónyi árbóc-zászló
díszében a mozgalmas kikötőket,
ne lássam Nápoly éjét, tarka Hong-Kong
gyaloghintóit, ködfojtotta Londont,
hol millió ívlámpa fényt erőltet,
ne lássam részeg madridi hetérák
sallangos kézidobját és ne lássam
a norvég ormokat ezüst palástban,
ne lássam a jégsziklák kék acélját,
ne lássam az őserdőt, a napégett
Szahara pusztát, a szent vízesés
gyémánt özönjét, Rómát, rózsarétet
és semmit, ami ritka és mesés;
nem akarom expresszek ablakából,
árbóc tövéből, léggömb kosarából
világ csodáit látni towarezgőn,
a szűk fészket se lássam, melyben élek,
merüljenek el tárgyak és személyek,
szépségek és csúfságok, mint sülyesztőn,
hervadjon el minden szín földön, égen,
vakuljon el aranyon és ezüstön
a csillogás, nap, hold, csillag ne süssön
legyen sötétség.

Csak kis lámpa égjen,
csak annyi láng, mely Téged megvilágít,
elomló tested hófehér csodáit.

MITOLÓGIA

Kloé, mily szép szobor vagy,
forró, fehér szobor,
és hajladozva más, más
szoborra változol.

Sok közt melyik a legszebb?
a fekvő? térdelő?

a nyújtózó? a nimfa,
ki vizből lép elő?

a szerető? a múzsa?

a táncosnő talán?

vagy az állótükörben
fésülködő leány?

Mind karcsú és hibátlan

és egyedül enyém,

a millió remekmű,

a teljes gyűjtemény.

Nem hittem, nem reméltem,

hogy lány ütemre lejtve

Afrodité jön értem,

leplét a földre ejtve

és Ártemisz jön értem

vadász-tegzét felejtve

és csókol és szeretget

olimpосzi sereglet,

bakhánsnők, gráciák!

és újraélem frissen,

mint boldog görög isten,

a Mitológiát!

ÜNNEP

Királynők hordták és királyok
nászünnepen,
de nem szabó-kéz szabta rájuk
s ezért szebb, mint a hermelin
s a csipke dámák keblein,
szivem szorul, ha rátalálok
és szövétét érinthetem.

Öltsük e pompás öltözéket,
Kloé, gyerünk,
selyemfogású, síma réteg,
egyszínű és egyszövetű,
nem tartja se kapocs, se tű
és megsuhog és szinte éget,
ha átsimítja tenyerünk.

Ma ünnepünk van, oltsd a villanyt,
ejtsd a redőnyt,
nézd: Érosz már segíteni illant,
lepattint kapcsot és övet
és csillan a csodaszövet
és megfeszül és csókra csikland
és Érosz az öltöztetőnk.

Ily mezben várta Kleopátra
szerelmesét,
haját vadúl vetette hátra,

midőn tükör, vagy tiszta tó
mutatta színváltoztató
szép bőrét és keze bejárta
suhogva, simán, szerteszét.

Ma ünnepünk van, részeg ünnep,
vad bakhanál,
előrobognak ezerünnet
szatirok, faunok s áll a bál
és zúg a tánc és el nem áll,
míg le nem rántja köntösünket
vetkeztetőnk, a víg Halál!

ANYÁD NEGYVENÉVES ASSZONY

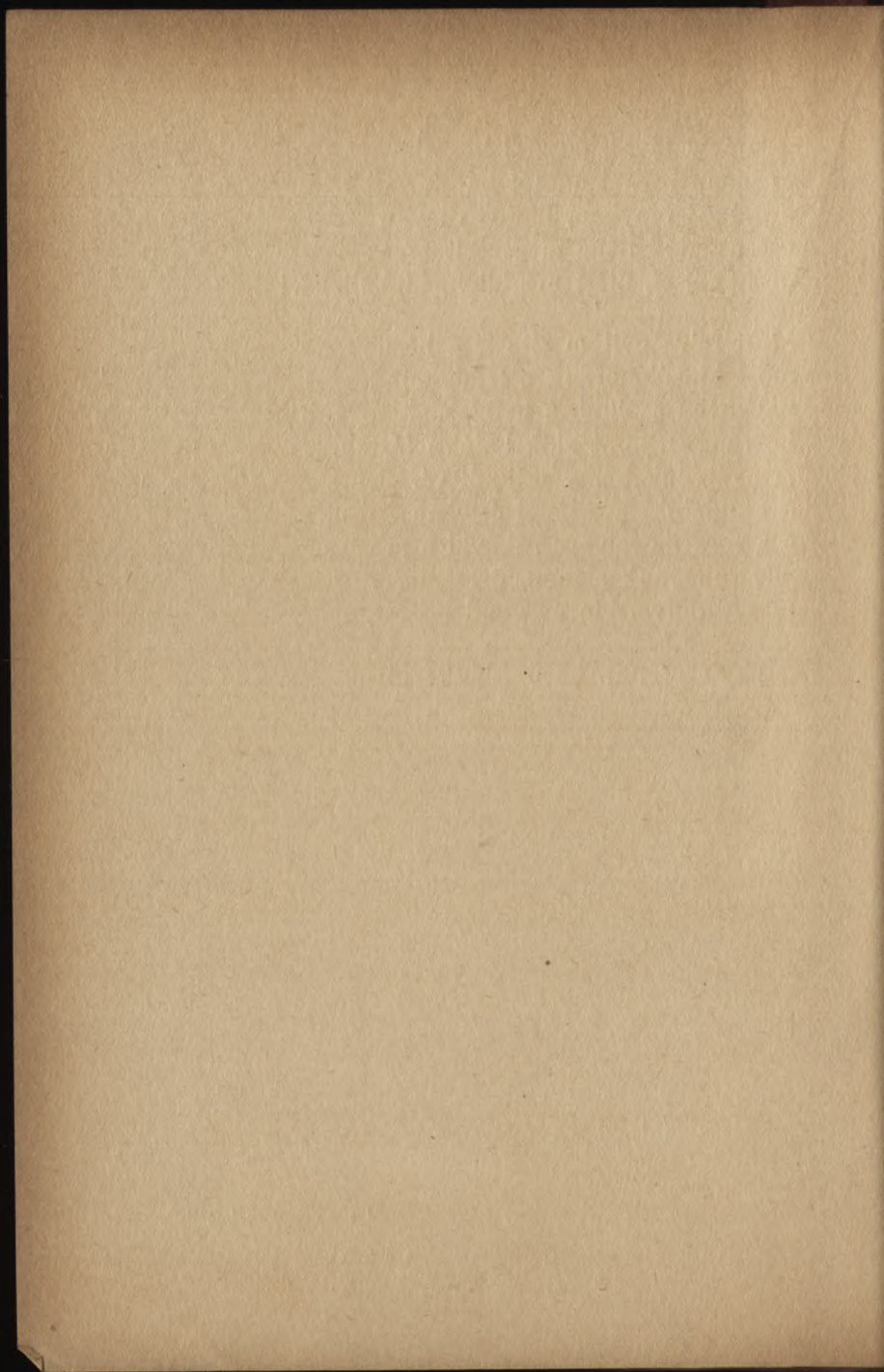
Anyád negyvenéves asszony
s titkolja, rejti, hogy hervadsz miatta,
titkolja, rejti, hogy a titkot sejti,
hogy nyelveden a tiltott csók zamatja,
hogy perzsel a blúz és fullaszt a fátyol,
hogy kéjnek, kinnak kútfejére vágyl
s a vágyadnak joga van, oka van.
Fehérben járat és titkolja, rejti,
bár szemét néha csípődön felejt,
hogy gyönyörű vagy és boldogtalan.

Valaha ő is, mint a leopárd
úgy siklott a párjához vonagolva
s most tűri, hogy sorjában eldobáld
az éveket, mint hajtűket, a porba.
Most hervadozol a függöny megett
s gondolkozol: ha vajjon minden ablak
ily szomorú? és meg-megfenyeket
a falióra s zakatolva zaklat:
titok! titok! Fejed lelankad sajgón —
és ráismersz, ha csengő szól az ajtón!

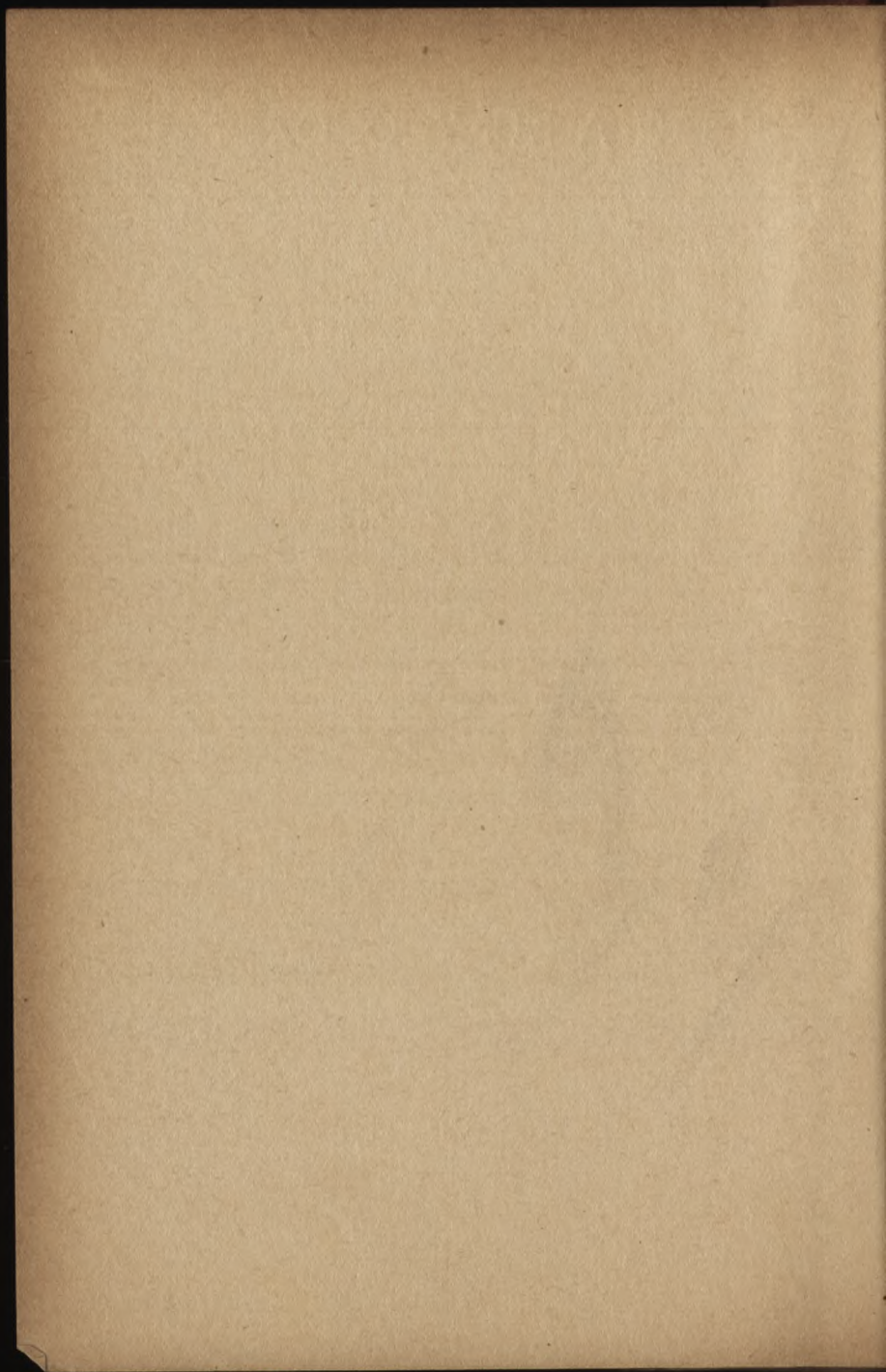
Én ismerem játékból-símulásod,
én jól tudom, hogy forró vagy és vásott;
ne volnék báb, kit fantomok cibálnak,
ne volnék foglya sok titkos fonálnak,
ne volnék gyöngö, ki mindent elejt,
ki mindig készül és felejt, felejt:

ölben vittelek volna el azóta
valamely távol, pusztai bozótba
és hemperegnél naptól barna vállal
a csókos fényben, illatos tanyán
s a csuklód néha megszorítanám:
ne hagyj el, mert megöllek, kínhallállal!

Most félve nyitom ajtaját a háznak
most kínzókamránk a leányszobád,
nagynéha szólunk s hallgatunk tovább
borzongva, mint akik halálra fáztak.
A nyelvünk béna, szájunk vértelen,
a csókjainkban semmi értelem
s a torz mosolygás rákövül a számra,
míg pihegünk aléltan, óraszámra,
félrefordulva, kín és gond között,
mint két vonat, ha összeütközött.

ÚTBAN A KUNYHÓHOZ

JULIUS

Vak nyári hő, veszettül omló
a palánkról lefut a komló,
az égen báránfellegek,
egy árva fecske fellebeg.
Kuruttyolás száll fel a tóból,
a jegyzőné, falusi hősnő,
most megy haza látogatóból.
A kastély alszik. Égre gőzlő
tömött bokrok közt köpködi
kígyódühét az öntözőcső.
Fehér arcával ördögi
a telihold. Egy berekedt
komondor a szekereket
ugatja. Cseng-bong egy mozsár.
A postás házról-házra jár,
ajtóban várja, aki ráér.
Harang szól csengőn, lassudan,
sokáig, a kovács fiáér',
aki meghalt a faluban.

FALU

Falut, falut keresnék,
falusi ablakocskát,
a csend be jól is esnék,
áldott falusi fogság.

Harangszó tenne bágyadt
estéket illatossá,
fülemben egybemosná
a vad zenebonákat.

Falut, falut keresnék,
hol lelkem újra bízzék
és almák és cseresznyék
javítnák nyelvem ízét.

Kis ház, kis uccaajtó,
kis kert, hol megpihenjek,
kis ablak kéne, sajgó
szememre pápaszemnek.

FURULYASZÓ

A szőlődombon jártunk. Sárga villák,
levélzöld kertek és árnyékba bútt
fehér házak közt kanyargott az út,
szirmok fakadtak és tavaszi trillák;
zöld kockákat szegett a drótkerítés,
belül kotlóstyúk, kis malac, tehén
és hápogás, zsongás, számárnyerítés,
alvó komondor az ól tetején.
Oly jólesett a kertek üde zöldje
s az illatos szél, mely arcunkba fútt
és görbült, fordult, kanyargott az út
és mentünk kisujjunkat összeöltve
és válogattunk, melyik volna jó:
fehér kis ház, vagy sárga nyaraló?
kis kert kazallal, vagy a nagy gyümölcsös,
hol kecske dörgölőzik a fatörzshöz?
Emelkedett, ereszkedett az út
és láttam arcodon a mélabút:
az út alattunk és az ég felettünk!
nekünk sehol sincs házunk, se kapunk,
szép zöld kockákból egyet se kapunk,
a kintrekedt úton mi kintrekedtünk.
Emelkedett, ereszkedett az út
és térült, fordult és görbült az út
és a szívemben felfakadt a bánat,

felzendült és zenélt maga-magának,
mintha gondtalan kis furulya bűg:
övék a ház, a kert, a föld, a jószág,
övék a szőlő, a lugas, a rózsák
és minden, minden . . .

és enyém az út.

NAGYANYÁM

Emlékszem a bús, fekete foltra.

Este volt.

Felhők mögé dült a nap, kioltva.

Este volt.

Házunk előtt ült a nagyanyám

karosszékbén, ősszel, a tanyán,

háttal ült az udvar szegletén

és repkedett gyászruhája rojtja

két szál jegenye közt feketén.

Este volt.

Négyesztendős voltam, öt talán

és tudtam, hogy meghal nagyanyám,

meghal!

Ó, hogy fájt a szívem érte!

háttal ült és olyan messze volt,

este volt.

Nem emlékszem arcára, szemére,

nem emlékszem az élőre, holtra,

csak arra az egy fekete foltra

két szál jegenye közt, a tanyán.

A mezőről jöttem haza későn,

lopakodva mentem fel a lépcsőn,

este volt.

Álmodtam-e, vagy csak festve volt?

ŐSZ

Az őszben állsz,
tünődve jársz,
hullatja vén
lombját a hárs.

Titokzatos
halk nesz zavar,
kip-kop, kopog
a holt avar.

Hol itt, hol ott,
csodás, csodás,
mint távoli
lábcoszogás.

Forogsz, fülelsz,
álmélkodol,
valaki jön,
nem tudni hol.

Valaki jön,
és erre tart
és csörgeti
a tört avart.

Jön finoman,
jön hidegen,
a csenden át,
a ligeten.

Híg árny, akit
szem nem talál,
maga az Ősz,
a halk Halál.

Forogsz, fülelsz,
a szíved üt:
nem jön sehol
s jön mindenütt.

Peng mindenütt
az őszi nesz,
álomszerű
bujósdí ez.

Kiáltanál:
az Istenért!
És megremeagsz:
most ideért.

Most ideért
a lenge láb
és megkerült
és megy tovább.

CSILLAG

Csalódtam égi csillagokban,
mert nem segítenek, nem vezetnek
és nem mutatnak célt, hazát,
reményt sem az eltévedettnek.

Ezentúl már csak földre nézek,
földön is vannak csillagocskák,
amikkel kószáló csibék
a rét havát teletapossák.

Jobb csillagok az égieknél,
mert házikóhoz visznek engem,
ott kályha van és konyha van
és békesség, mint Betlehemben.

Falon fűzér, kakukkos óra,
merengek foszló pipafüstön
és elfüggönyzöm a szobát,
hogyan égi csillag be ne süssön.

Némán mentünk hazafelé,
tavasz volt, este hét,
kezedben kankalin-csokor,
hullámos, hűs a rét,
lement a Nap, megnőtt a Hold,
terpeszkedett a Hold,
dagadt fényével nagyra volt,
mit a Naptól rabolt;
azt hitte, elhitetheti,
hogy ő vet sugarat
és égen, földön ő az úr,
mert egymaga maradt.
Mi tudtuk, bár titokzatos,
hogy földgömbünk mögül
a Nap hajít rá sugarat
s ezt tüzi fel övül,
mert égen, földön egy az úr:
az égő szekerű
szent Nap, mely nélkül a világ
sötét és keserű;
világ világossága ő
egy és mindenható,
mindenki annak köszöni,
hogy lát és látható.
Ő délcegen jár mostan is,
ne higyjük, hogy ledől,
bár a dombocska elfedi
apró szemünk elől,

e percben földünk túlfelét
súrolja sugara
és fényben fürdik Singapur,
Fokföld, Niagara, —
itt mostan esti fény pirong,
amott a reggelé, —
dobbanni kéne egy nagyot,
kiátni kéne: „Hé,
testvér! ki a túloldalon
jársz fejjel lefelé,
jóreggelt! nálunk este van!
megyünk hazafelé!“

KÁNIKULA

Dülled a nap, most sül ki pezsegve a föld zsiradékja,
sárga kalásztömegek, zabtáblák négyszöge füstöl,
nincs egy mozdulat és nincs felhő, nincs sehol árnyék.

Most a mező sok giz-gaza, mindenfajta növényke,
kútgém, jegenyetörzs, s a magános pusztai ember
elnyeli árnyékát s rosszul van, szédeleg, ájul.

A TISZTELETES ÚR

PATÓH KÁROLY
TISZTELETES ÚR EMLÉKÉNEK

A tiszteletes úr uccára ült szegény,
novembervégi nap süt rá, gyengécske fény,
fején posztókalap, a szél nyakába fú,
fent varjúraj suhog, a falu füstszagú.

Nyár óta őrzi már a bús, dohos szobát,
felkel meg ágyba dől s tél lesz hovatovább,
hetvenhat évet élt, tovább birkózni kár
a káplán, Varga úr, egész jól prédikál.

Kicsalta most a nap, padon ül és meleng,
a tornyot nézi és a felhős végtelent,
fölötte őszi fény a felhőt lékeli,
mögötte tarlott kert, tarlott emlékei.

Szalmásszekér döcög, kinyílik sok zsalu,
és nézi messziről vén papját a falu
és szájról-szájra jár a szó és szívbe szúr:
ádventre elsétál a tiszteletes úr.

IDILL

Ugy kellett volna: kis falun,
ahonnét messze a világ,
piros tetők, csengő harang,
akácok, gágogó libák.

A paplak ódon, rezedás,
galamb a dúcon, kékbegyű.
Szomszédban az iskolaház:
ott halkán sír a hegedű.

Álmos, szerelmes délután
az ablak nyílik csendesen
s a legszebb kerti rezedát,
a papkisasszonyt meglesem.

Piros almák a reggelek,
rózsás tűzek az alkonyok,
holdfényes, csillagos az éj
s a hegedű zokog, zokog.

Kerülgetem a paplakot,
ő a sövénynél áll sokat,
majd szóbaállunk, pirulunk
s egy rózsát félve elfogad.

Majálison, malom megett,
egy jószagú alkonyaton
hajló derekát elkapom
és csókolom nagyon, nagyon.

Majd egy vasárnap csokrosan,
fehér keztyűvel benyitok
és illendően előadom,
ami már régtől nem titok.

Igy kellett volna: kis falun,
ahonnét messze a világ,
galambok, rózsák, rezedák
és csillagok közt lelni rád.

NAPÓRA

Huszonöt évet ingyen adtam,
hiába léptem, nem haladtam.

Ügyes sánták élémbe vágtak
és megszédtek a rózsafákat.

Én is szeretnék élni könnyen,
libegni rózsaszín özönben.

Költözni tengermenti házba
s ott élni, verset cicomázva.

A szeretőm tengerre tenném,
túl a szárazföld annyi szennyén.

Kacagna és szeme ragyogna,
kezét lenyújtva a habokba.

Világot járnánk teli zsebbel,
elmúlna sok seb, régi sebhely.

Füstből, koromból váltanálak,
várából a sötét Halálnak.

De férfi kell a harcra, férfi,
két kar, mely a küzdelmet érti.

Gyermek vagyok, kire tekintsek?
Jaj, fel nem érem a kilincset!

Madarak, felhők bámulója,
nézd: delelőn áll a napóra.

Madarak, felhők elsuhanak,
én egyet se fogtam magamnak.

Én nem sarcoltam, nem arattam,
huszonöt évet ingyen adtam.

Most sóhajtunk üres kezekkel,
de a reményünk nem veszett el:

A Nap egyenlően osztja fényét
s az éj elaltat, két szegényét.

SIRATÓ

Az alkonyattal szállt alá puhán
és megölelte szívemet a bánat,
könnyekkel ázott kis gyerekruhám,
kettőbe törtem vesszőparipámat.

Szívem, szám némaságot fogadott,
bezárult és nincs akinek kinyitnám,
kerültem a kis hangos csapatot,
mely hancuzott vagy lengett a hilintán.

A kert alól, hol vadbozót terem,
felhőkbe néztem bús, baráti szemmel,
sokféle titkon törtem a fejem,
miket nem érthet egy tizéves ember.

Én nem kínoztam fecskefiakat,
csínyen nem értek, soha nem hibáztam,
búsongva jártam, kis ágrólszakadt
és „jó gyerek“ volt a nevem a házban.

De most megvernek önvád vesszei:
„Te rendbontó, megszegted a tilalmat!
egy szál magadban szöktél messze ki,
csupa seb vagy és meghűtött a harmat.

„Kalandos kedved útlan útra vitt
és a százszorszép ablakot bezúztad!
és éveid arany tallérait
sárba vesztetted, mindet, mind a húszat!”

Suhog a vessző, szaggat, mélyre vág
s oly jó, ha fáj, oly izgató, oly édes,
mindíg is vonzott forró borzadály
a fájdalomhoz, a könnyes sötéthez.

Örök szerelmem, étkem, italom,
több, mint az élet, bódítóbb a bornál,
gyönyörnél gyönyörűbb a fájdalom
és édesebb a csóknál, a cukornál.

És te ismersz-e, csillogó-fehér
pillangó, ki sötét mérgekre tévedt?
Enyém vagy-e, ha arcunk összeér
s ölembe hajlik a tizenhat éved?

Ilyenkor sír a lelkem legbelül
és félve húzom el szádtól a számat:
a szegletben lehajtott fejjel ül
gyászfátyolos menyasszonyom: a bánat.

ÚTBAN A KUNYHÓHOZ

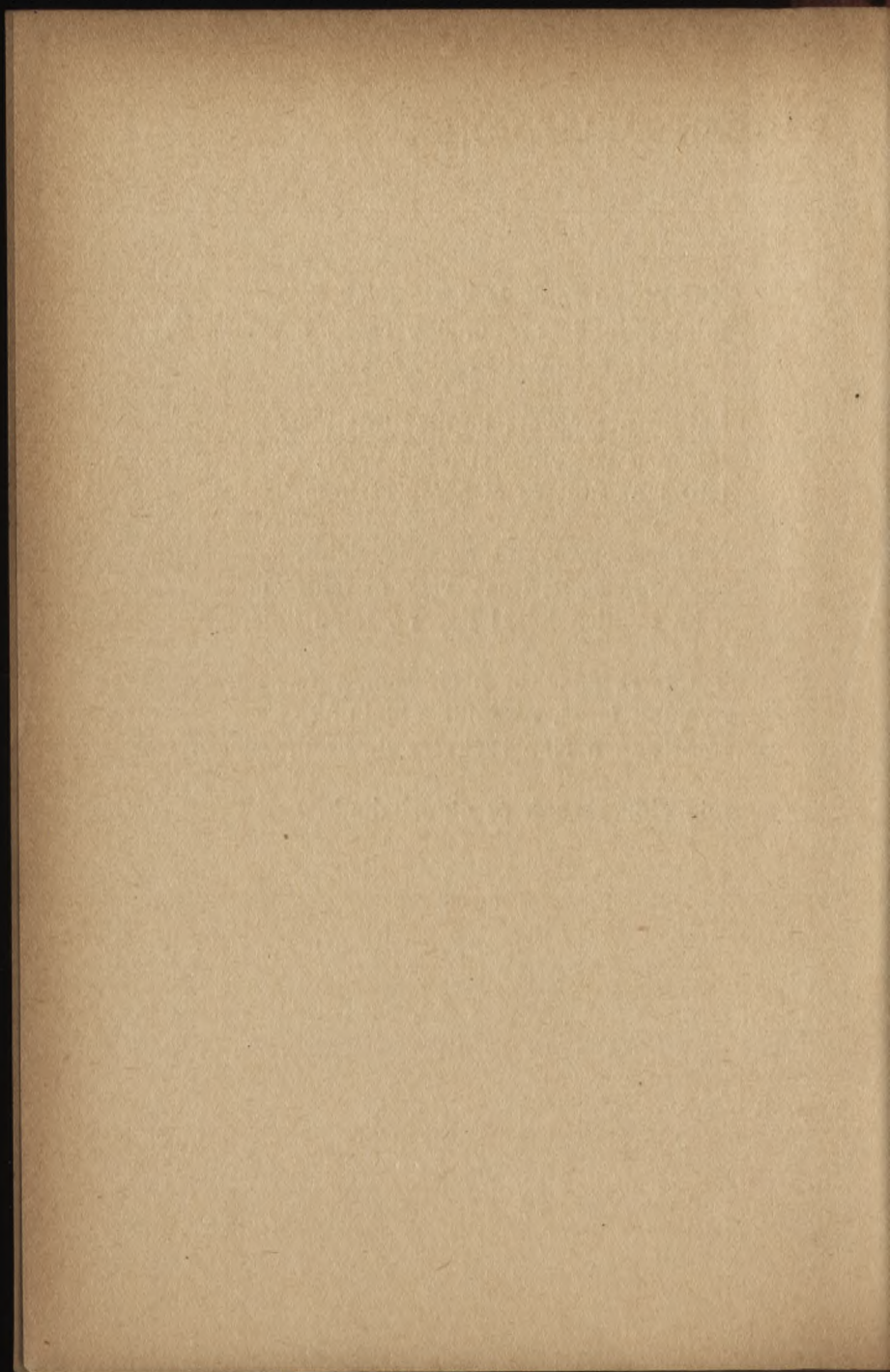
Ködök elúsznak és csaló jelek,
mint hajnali harang, úgy cseng a szívem
és tiszta szemmél nézek, figyelek.

Látom a csúcsot: koppasztott mezítlen,
látom a völgyben erdők levelét,
látom az utat és el nem veszítem.

Keresek egy zugot most legelébb,
sok erős ágat, hogy viskóm felüssem
s ha minden kész: egy nő talán belép.

Tetőnkre nem tör a víz sem, a tűz sem,
nyájunk legel, rózsállik ablakunk,
fölöttünk a Nap szekerez derűsen,

míg előregszünk és elporladunk.

FURCSA VENDÉG

1854

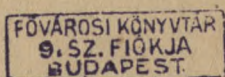
KÖRÖSPARTI KORZÓ

Ültél-e a Köröspart
fakorlátján tavasszal,
gondoltad-e magadban,
a nőket nézve s unva,

hogy tarka boritékú
levelek ők ilyenkor,
ez pettyes, az vonalzott
s egy titkos postaláda
önti elébed őket
külömböző színekkel,
külömböző szagokkal,
kicsit, nagyot vegyítve
s belül egyetlenegy szó,
mely ismert és unalmas?

Én rest vagyok kinyúlni,
hogy egyet is kibontsak,
nekem nem fontos egy sem,
nekem nem szólhat egy sem:

expresszlevélre várok,
melyen kusza a címzés,
keresztülhúzva késsel,
belül régvárt örömhír!
könnyfoltok! felkiáltó-
jelek! az életem!

ARC A VÉGTELENBEN

Nézz rám, kezedd is segíts szemednek,
meredj arcomba és tapadva vizsgálgj,
míg a vonások összekeverednek,
majd kitisztulnak újra, mint a kristály;

most már hasonlók kőhöz és acélhoz,
az arc kisebbül, végtelenbe zökken,
ott megnő és a szempár visszacéloz,
az ajkak gúnyt titkolnak szegletökben.

Egy perc! Tapadj rá szédülő szemeddel
az arcra, mely nagy, mint a kerek ég,
Nap, Hold mögéje hunyt. Egy pillanat!

most eszmélő elmével ismered fel
lesímuló fekete hajamat,
a homlokom örök gyászkeretét.

ZONGORA

Az elhagyott szobában ödöng egy árva dongó,
verőfény záporozza a féligzárt zsalut
s a ház vén zongorája, az örökké zajongó,
most hallgat, mint a gyermek, ki sírva elaludt.

Fekete, szőke kontyok nem ringanak felette
és nem paskolja lánykéz, cicázva szökkenő,
a forgószek is árva, hol illatát feledte
sok lenge szoknyaránc és párfőmös keszkenő.

Létráikon a kották, szökdécselő bohócok,
pihennek most aléltan és csörgőjük se cseng,
e fűrgelábú népet, mely körtánchoz fogózott,
mint kloroformos álarc, bódítja el a Csend.

Két kéz, ki tudja merről, most hirtelen szökéssel
a billentyűkre pattan, befutja szaporán,
csak elmosódva látszik a tíz ujj és a kézfej
és álomhalk keringő bűg fel a zongorán.

Keringő, melyre halkan forogni kezd a szekrény,
az asztal és a csillár és perdül és csapong,
kering a fal, a padló, mint forgóhinta, kergén
s ficáncol és kitáncol ónlábain a Gond.

Keringő, lágy keringő, szapora, könnyű, kedves,
de megszakítja durván váratlan hangvihar,
a csengő csontütőkön már négy kezecske repdes
és felemás a dallam, izgalmas és bizarr.

Halálvágy, rekkenő láz, leányság kinja, gondja —
s mint csintalan patakvíz, mely száz utat keres,
félelmes ütemek közt csillogva, csengve-bongva
cikkcakkoz a keringő, mily furcsa négykezes!

És jön a többi. Tíz, húsz, száz kéz tolongva támad,
mind, aki megütötte a hangszert valaha;
nyög, ordít, jajveszékel a vágy, a düh, a bánat
és néha közberikkant ujjongó trallala.

Felhőző lepketábort egy szál kehelyre képzelj,
így nyüzsgenek az ujjak, zúgó gabalyodás,
csak elmosódva látszik ezer ujj és a kézfej
s hamisat egy se vét — oly izgalmas és csodás!

A vén hangláda nyögve, nyávogva, bögve reszket
míg csépli ezer ujj — de egyszerre mind megáll,
csend lesz s a legutolsó fájó, reményevesztett
akkordot még sokáig búgatja a pedál.

ROMANTICO

Vén Hold, láttál-e már kutyát a várfalon?
ismerd meg Enricót és álmélgodj a lurkón,
ki négykézláb inog tenyéryi szűk kiugrón
és megy, nyomul, suhan, hogy nézni borzalom.

A mélység hetvenhét öl, melybe lába lóg,
de ő veszéllyel és sebekkel nem törődik,
az út, mely hátra van, az lesz a nyaktörőbbik,
midőn a sík falon fog kúszni, mint a pók.

Ha leesik: halott, ha meglátják: halott,
de ha eléri fent a fénylő ablakot,
tündéri jutalom süt rá a rácson át:

fürödni látja bent a vár kisasszonyát,
ki megengedte, hogy felmászhatsz és benézhet,
nem fog sikoltani s nem fújja el a mécset.

BÚVÓCSKA

Még nem tudom, milyen, ki ő és merre van,
szelíd-e, vagy szeles? fehér-e, vagy kreol?
éjfürtű Nóra-e, vagy szőke Maryann?
csak sejtem közelét, de nincs sehol, sehol.

Rózsák közt illatát éreztem lengeni,
harangból hangja cseng s hoz édes bánatot,
lefogja tollamat, firkáim elcseni
és látom: itt-amott keze igazgatott.

Ha ablaknál ülök esténként egyedül,
asztalnál olvasok, vagy szánt a fürge toll,
könyöke pajkosan vállamra nehezül
és hátrafordulok, — de nincs sehol, sehol.

Az ajtórésen át bekukkan és figyel,
kezében vérnarancs, mit gyöngy fogsor harap
s ha felkapom fejem, kacagva tűnik el,
szoknyája villan és hajából egy darab.

Keresem hét szobán, a függönyök mögött,
szekrényben, ágy alatt, de messze bujdokol,
egy párnát lesodort, egy széket fellökött,
az ajtó tárva mind — és nincs sehol, sehol.

Kendőjét, gyűrűjét csak egyszer ejtené!
csókom zuhogna rá szikrázva, szilajan,
leolvasnám nevét, kiáltanám felé:
Ne fuss el, Szylvia! jöjj vissza, Maryann!

Ébresztő óraként fejemnél felnyerít
a Gond, — ő besuhan, ágyamban félretol,
cirógat, suttog és hajával beterít,
kezéhez kapkodok, — de nincs sehol, sehol.

És mégis megfogom. Végig a falakon
brokátot aggatok, színjátszót, pazarat,
kincsekkel megrakom az asztalt gazdagon,
elbúvok s várom őt, lépre a madarat.

Függő és karperec, virágok, bonbonok, —
egy gyűrűt kézbevesz — hogy ég, mily remekül!
Míg szemlél, válogat, mögéje osonok,
derékban átkapom és el nem menekül!

JÁTÉK

Játsszunk ma kedves, étellel, halállal,
szavakkal játsszunk, mint a kisgyerek,
ki ágya függönyével incseleg,
amin nem léphet és nem láthat által.

Hegységeket feszíteni gyenge vállal,
ugyan mit ér? Hol vannak műszerek
végét találni annak, mi kerek?
Bizony hogy jól jár, ki semmit se vállal.

Ó hidd el, olcsó minden, ami drága
és nevetséges élet és halál,
halotti arcok bús szigorúsága.

Kár minden percért, mit el nem fecsérlünk,
mert elzuhan a test, ha lép, ha áll
és életünkbe kerül az, hogy élünk.

RÓMAI HÖLGY SÓHAJA

Te ifjú, aki rámnéztél merően
Róma piacán, árkádok alatt:
én földre néztem és nem láttalak
és nem kaptál egy pillantást se tőlem.

Én földre néztem, de szívembe fénylett
a két szemed. Bocsásd meg közönyöm:
ez nálunk hölgy-erény. Ó köszönöm,
szép volt! tündöklő lovagi merénylet!

Rabnőmet, aki sarkon követett,
irígylem és kívájnám, mint a holló,
két csúf szemét: ő látott tégedet.

Most elmeséli: szép vagy, mint Apolló,
tekinteted, mint kardvas, leigáz,
a hajad szőke, omló és csigás.

KISLÁNY A KÁDBAN

Ömleng a víz a kádba nő, nő,
belelépsz bátran,
csapot csavar a nevelőnő,
kavar a kádban.

Most kiszalad, szekrénybe babrál,
ruhák közt szétcsap,
mily furcsa nő! mily durva, barbár!
Csobog a rézcsap.

Derékig a kék vízben állasz
kis angyal, kedves
s ahol még a testecske száraz,
gőztől lesz nedves.

Csudáldod bőröd síma fényét,
kinyúlsz a vízben,
te sokkal szebb vagy, mint a nénéd,
mikor mezítlen.

Borzongva eszmélsz nagy csudára,
lemerülsz jobban
s a csurgó csap meleg sugára
öledbe csobban.

RÓZA

Ő is a porból született, de a porban maradt,
a porral vív örök csatát, zászlója rongydarab,
rongyára felszedi a port és szélnek kergeti,
zászlót lobogtat és fehér turbánja van neki.

Dühös csörgéssel költi fel a vekker hat körül,
ilyenkor zugról zugra jár és mindent megtörül,
tálcát ürit, bútort gurít, halk és vigyázatos,
kezén egy gomb se tűnik el, sem a talált hatos.

Féltíztől a postásra les, de sose jön levél,
talpára nyúlt keféet csatol és táncol és keféel,
a nyomorúság tánca ez, mit árván lejt szegény,
porfelleg az ő táncosa, a szürke vőlegény.

Mikor kitisztul a szoba, ő csendben kimegyen,
tisztá szobában helye nincs, ott rögtön idegen,
más nő pompára, Puccini-zenékre született,
ő csúnya osztályrészt kapott: csak port és szemetet.

A porban fürdik, mint veréb, rászáll a ház pora,
tisztára táncolt parketen nem táncol ő soha,
egyetlen táncot táncol ő: kefével talp alatt,
mert ő is porból született, de a porban maradt.

ALVÓT FEL NE KÖLTS

Alvót fel ne költs,
alvó csak aludjon,
álmodjon, aludjon,
alvót fel ne költs.

Most élete legszebb,
most foga közt reszket
a csodagyümölcs
és izleli nyalván
és szétfoly a halvány,
gyönyörű gyümölcs.

Most angyali trilla
tölti fülét lágyan
és pihen az ágyban
a fej meg a törzs,
most pihen a pilla,
az ujjak, az öklök,
a fej meg a törzs,
csak a szíve lök, lök
és halkan emelget
bordát a lehellet
és vernek az óra
acélketyegői,
acélmalom őrli
a percet apróra.
Ő jár csodakertben,
illatba keverten,

oly könnyed a lépte,
rózsák, üde zsályák
sorfala szelíden
horzsolja ruháját,
a melle mezítlen
és hajlik elébe
száz csodagyümölcs.

Ő járja a kertet
és sehova nem tart,
mert élete meghalt
s ha életre kelted,
valakit megölsz.

Alvót fel ne költs!

SZŐKE NŐ A KÁVÉHÁZBAN

Te szőke asszony, te hideg, te szép,
az uccát nézed lustán, órahosszat,
egy gyúló láng, egy cégér szórakoztat,
itt csészecsörgés, füst és szürkesség.

Meghallod-e halk, lüktető neszt
szívemnek? Ó, ne gondolj semmi rosszat:
szemed kék fénye mért nem csillagozhat
felém is? hisz pazarlod szerteszét.

Mint hárfa, sírnám a füledbe gyengén
s ha húgom volna, övele üzenném:
fordítsd felém szemeid türkiszét.

Egy pillanatra hadd legyek kegyenced,
hisz úgy néznék szemedbe, mint fegyencek
az ég kékjére, te hideg, te szép.

FURCSA VENDEG

Zongoraszó szűrődik valahonnan,
mint bő eső, tetőn és falakon
s bazsarózsákra buggyan a szalonban.

Behull a hang tetőn és falakon
és gondolom, e békés, tiszta rendben
oly furcsa most meghajló alakom.

Legjobb lesz így maradnom, megpihennem
és rézkilincs alatt a kulcs vasát
bámulnom, államat támasztva, csendben,

mint bronz-figura, holt tárgy, furcsaság.
Jöhet akármi, mozdulatlan állom,
nem hallom, ha beront a társaság,

lármája és nyüzsgése már csak álom
és nem zavarnak fürkésző szemek,
mezítlén női vállak házibálon.

Ha csiklandoznak, pillám se remeg
s ha zene szól, számomra néma, vak hang:
én más dalt hallok, messzi ütemet,

a régít, halkat, mely zümmögve lappang,
pedig elzendült régen és a kéz
elporlott és a húr kettőbe pattant.

Dong, bong a dal. Mozdulni oly nehéz,
És minek is mozdulnék? hova mennék?
Közömbös arcom az ajtóra néz.

Megszoknak lassan, mintha itt se lennék,
mint szobrot, mint kitömött madarat,
csak néha mondják:

Itt egy furcsa vendég,
ki elgondolkozott és ittmaradt.

LIDÓ

A tenger hűvös kádjából rohannak,
tüzes homokba fúrják testüket,
sós pára fülledez. Mint zöld üveg,
ragyog a víz és izzik az arany Nap.

Homoksár forraszt a hátukra kérget,
bőrfoltok égnek, mint vörös ragály,
a forró ágyban száz test rugkapál
elkeveredve, hím, nő, mint a férgek.

Némberek villogtatják csalafintán
a bőrüket, mely naptól elszokott
s mellükbe pergetik a homokot.

Egy asszony fönn lebeg a gyűrűhintán,
lába égnek, trikója nyers selyem,
tapadó mezben százszor meztelen.

BEHUNYT SZEMMEL

Jó annak, ki nem borzad el,
midőn sebet lát, vérbefeslő
borzalmat, — ott terem, ha kell,
balesetnél mindig az első,
nyitott szemekkel néz a holtak
nyitott szemébe s míg haladt,
szemei mindig nyitva voltak,
mint jó úszóé víz alatt.

Én félek. Fázó gyengeségem
szemet huny minden rossz előtt,
de nem irigyli az erőt,
mert így, csak így tud szólni szépen,
mint a remegő idegű,
finom, kijátszott hegedű.

ERZSIKE

Húsz évről is visszavillog
a lába, Erzsike lába,
aprók voltunk és bogáncs
akadt a harisnyájába.

A kert mély fűvében álltunk,
nap sütött, kis tücsök ugrott
és zörgő stanicliból
ettük a promencli-cukrot.

Lába teli volt bogánccsal,
engedte, hogy tisztogassam,
felfelé, a térd felé
botorkált az ujjam lassan.

Két szemem kinyílt, elámult,
ekkor megrándult a lába,
érezte, hogy új bogáncs
akadt a harisnyájába.

Elpirult. Ezer ezüsthang
csendült fel és kis, veszendő
fejemre a napsugár
úgy csapott le, mint a mennykő.

ORGONASZÓ

A pad körül összefutottak,
a zöld padon
egy zöldarcú paraszti hajadon,
ruhája, strimflije fehér
s nagy rózsaszín szalagja porba csüng.
Az anyja jobbról öleli,
előtte a rendőr sisakja,
ki hozzáhajlik és itatja:
Tessék. Igység.
Közelből az orgonaszó
idehullámszik a hársfák alá
és zeng a hívek harsány éneke
a templomi padok közt,
hol ájultan bukott le a leányzó
a forró fülfedésben.
A nagy, laza szemhéjjak felcsapódnak
s a szemgolyók ködös tekintete
a rendőrt keresi
a rendőrt,
ki ott áll szálasan, szilárdan
és nyújtja a vizet üvegphárban.
Hársfákon átsap az orgonaszó,
a lány alélva, hunyorogva megdől,
az anyja némán tartja, öleli,
tízet ver a torony,
nap süt . . . és kékszemű a rendőr.

PIROS-FEHÉR-ZÖLD

ARANY

Csillogó kis ásó volt kezében,
azzal vájta, cirkalmazta szépen
kacsaringós medrét a folyónak,
karosszékekben ült előre dőlve,
homlokán az élet mély redője,
füstfelhők közt nézte, mint fonódnak
cikkcakkok és köröcskék ezerszám
és forgott a fénylő csodaszerszám,
mindenütt kék lé csorgott mögötte
s a papírt, az asztalt átütötte
s a padlót is és az őstalajba
fúródott és a csodafolyó
megeredt és folyt nekiszalajtvá,
völgyben lassan, lejtőn szaporábban,
mindenütt az ásócska nyomában
és áramlik most is a folyó,
liliomok, rózsák, bókoló
parti fák közt kanyarog szeszéllyel
és csodásan kicsillagzik éjjel
és tengernél mélyebb és remekszép
hidak kötik össze partfalát,
másutt pallón járnak rajta át
mezítlábas, főkötős menyecskék.

Uj folyó, Tiszánál és Dunánál
duzzadóbb és minden cseppje táplál,
étet, gyógyít. Körbefoly e honban,

nincs vége és nem indul sehonnan.
Szent vizébe nem lép oláh bocskor,
idegen nem látja, csak mi, árvák;
Borsnál, hol most oláh baka posztol,
partjára nem ültetnek határfát;
láthatatlan vize titkos álút,
piros-fehér-zöld zászlós hajórajt
és sereget szállít és dugárút;
néha békésen foly, néha sóhajt,
néha vérrel habzik, zúg riasztón,
délbe Pesten csobban, este Brassón,
ezt oláh nem hallja, csak magyar,
Váradot áthurkolja szorosra,
Szalonta tégláit sírva mossa
és Kolozsvárt vad örvényt kavar
és megy lejjebb, tódul a határra,
ott visszára fordul véres árja
és sziszegve és hörögve freccsen,
délbe Brassón, este Budapesten.
Üzenetet hoz, visz, sírva zajlik,
útja mentén mindent átítat,
szomjú szájjal, térdepelve hajlik
habjába a magyar áhitat.

Váradon most rézfúvók recsegnek,
szüzeinket röhögve botozzák,
jajjaj, régi híres Magyarország
farkasoknak jutott és ebeknek!
Hét rabot most visznek megkötözve,
bús magyarok sírva bújnak össze
poharukba könnyet töltögetnek,
lányok gyászscérnával öltögetnek,

éjjel, éjjel rémitő a csönd,
szuronyos őrzőjét lépte döng,
ekkor könyvet ütnek fel mohóan,
és megfürdik lelkük a folyóban,
sebeiket hűs vizébe mossák,
égi balzsam, egyetlen orvosság.
Tűzzel-vassal öldöshet a Végzet,
valami él, ami ölhetetlen,
földrengéskor ami törhetetlen,
amit árvíz nem olt, tűz nem éget,
halljátok a szent folyó dalát!
egetverőn harsan odaát
és belebúg a fekete, kába,
villámokkal vemhes éjszakába!
a zengő dalt, testvér, hallod-e?
„Erdélyország nem hajol igába!
adják-veszik, de minden hiába,
mert ez a föld Arany Jánosé!“

A FEKETE FA

Várad, 1920.

Villámütött fa, görbe csonk
nézi a gyilkos egeket,
valaha szép tölgy lehetett,
most szörnyű széndarab,
melyen nem ülnek madarak
és galy se hajt, bogár se zsong.

Roncsoltan itt kell állnia,
búsongva elmúlt életén,
mező réméül, feketén,
halottan, hallgatag,
mint égre nyújtott csonka tag,
mint fekete tragédia.

Tömött, terjengős üstökét,
tárt karjait, tenyereit
és sarjait és ereit,
melyekben magva nyüzsg,
elvitte a tűz és a füst!
Most minden zöld, csak ő sötét.

Nem jó itt járni éjszaka,
ha hűs holdfény ecseteli
a rétet s járnak éjjeli
kóbor komondorok:
ekkor megrándul, tántorog
és borzasztót üvölt a fa.

PIROS-FEHÉR-ZÖLD

Láttam zászlókat mindenféle színben
és láttam, hogy zászlórúd minden ember,
feje zászlógomb — minden színt lobogtat,
amit rákötnék. Láttam két szememmel,
csüggedve láttam, hogy hiába minden.

S mikoron itt oláh csordák robogtak
és lengett a legcsúfabb trikolor,
kilencszázhuszban, mint strucc a homokba
fejemet kábán fúrtam a romokba
és hittem, elcsüggedtem, újra hittem,
hogy minket a Sors ujjá közt sodor
s hiába minden handabanda itten,
hiába forrong a földgömb, az ország,
az ember, mert a Sors intézi sorsát,
megoldja, mint tanár a képletet
és minden csak egyfélekép lehet.

És mégis egy kép, mint virág a gazból
üdén virít a bús napok fölébe,
elmondom, mintha gyónnék pap fülébe,
el nem hallgatva semmit az igazból:
kilencszázhuszban, egy bús reggelen
Várad kövét koptattam kedvtelen,
tavasz volt, felhős égen kék szigetkék
és hirtelen szívemre szállt a vér:
egyik ablakba a paplant kitették,

zöld volt a párkány és piros a paplan,
közbül a paplan húzata fehér,
piros-fehér-zöld villog az ablakban!
Szent három szín, győzelmi kabala,
gyermekszememnek első itala,
pólyám, szemfedőm! Legszebb trikolor,
melyet pogány düh üldöz és torol
s ha három színét a leselgő ármány
összeolvassa a húgod ruháján,
bizony bűnhődik szörnyen és nagyon
a botozópadon.

Nem harci zászló, melyet vércsatakban
várfalra tűz Negyvennyolc hőse, — nem,
véletlen csínyje volt csak, ágyi paplan,
de négyszer-ötször mentem el alatta
és úgy merült színébe a szemem,
mint szarvas szája a híves patakba.

FEHÉR KARÁCSONY

(1917)

Uram, mért adtad e havat?
sötét tetőkre szép havat?
játszol velünk, vagy üldözöl?
hisz vér szakad és gyász szakad.

Mért adtad e fehér havat?
fehér karácsonyt és havat?
hiszen Te vagy, ki dúlva dúlsz
s ami vérünk a Te tavad.

Mi csak vöröset láthatunk,
vért és iszonyt és parazsat.
Szemünknek, míg le nem csukod,
fehéret látni nem szabad.

Nézd a hóhérkodó Halált!
homlokra bukva és hanyatt
— ó nézd, Uram! — juhaid ők,
kik vérrel öntik a havat.

Angyali dunyhák pelyheit,
gyémánt havat, cukor havat,
vedd vissza e fehér csodát,
mert fáj a szívünk s megszakad!

DALOLJ, DALOLJ

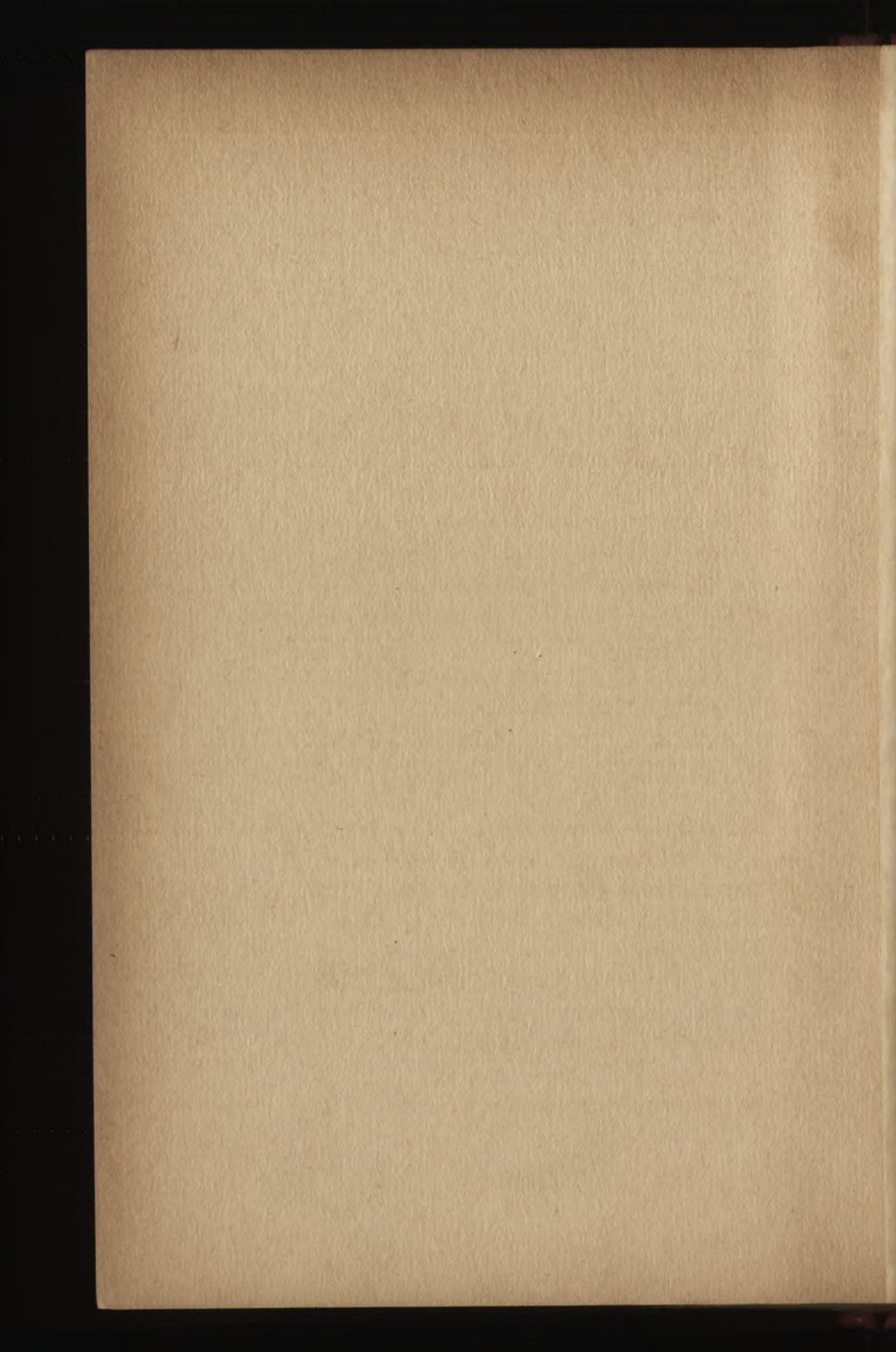
Vérárnya reszket millió ökölnék.
dalolj, dalolj,
vijjogva repked száz halálbagoly,
véres csákánnyal a kapunkra törnek,
dalolj, dalolj.

Arany a fűrtöd és gyémánt a hangod,
dalolj, dalolj,
a zongorára lelkeddel hajolj,
ne halljak ágyút, jajszót, vészharangot,
dalolj, dalolj.

A vérengzés, a förtelem: hazugság!
dalolj, dalolj,
csak egy igaz: a dal, ha csengve foly!
Veled dalolnak az erdők, a puszták,
dalolj, dalolj.

Egy puskatus ha ajtónkat belökné:
dalolj, dalolj,
még haldokolva is hozzám hajolj
s halálig és halálon túl örökké
dalolj, dalolj.

A BESTIA

Csinált barlangját, sétakertjét,
ahol rabságra cövekelték,
gyűlölte. Sánkra, drótsövényre
felnézett ez rozsdás sörénye
rázkódott.

Fújva, port dagasztva
felkancsalított a magasba,
kénsárga szemei keresték
a pontot a híg levegőben,
amelyre felhajítsa testét
és nézte, leste mind merőbben
és topogott és nekikészült,
hangja felbömbölt, mint a vészkiált,
leguggolt, erőltette roppant
erőit.

Most! most!

És ledobbant.

Elnyúlt. Nyöszörgött.

Mély gödörben,

vályúja mellett, elgyötörten
szundítja át a délutánt;
most medvemorgás, fogcsikorgás
hallatszik és nyögés, nyikorgás,
időnként az orángutáng
felhümmög és pattint a korbács
s az álmos zajt füttyök hasítják.
Felnéz. E lárma ismerős
s a szállongó, szúrós-erős
bestiaszag. De hol a síkság?
az erdő? a homokvilág?

s a tenger, a simán ezüstlő?
Korlátok, ólak, kalyibák,
vasketrecek. Körül a nyüzsgő
embertömeg.

Zavart eszében
felrémlik most rögeszmeképpen
a meztelen, fekete falka,
mely ökörhússal törbecsalta
és rárontott és mint a féreg,
ellepte.

Ezek itt fehérek,
felöltözöttek. Tarka sátrat
feszítnék vékony pálcikán
és gúnyolják. Most persze bátrak!
Undorral érzi orrlikán
kenőcseik szagát.

És Délen,
párolgó áloé-levélen,
mit vörnyesre szítt a Nap,
gomolyba csődül, égre csap
a trópus gőze. FÜRGE szellő
indul meg és Északra ront,
felhők alatt fut, szürke pont,
nyilként, amit vadember ellő;
tengeren átszáll, tovaszökken,
hideg országok bérceit
súrolja végig, mégse csökken
és ki se hűl. Megérkezik.
Apró gomoly, kalapba fér,
de magja tűz és szaga vér.

Falak, kémények el nem fojtják,
leszáll. Az alvó farkabojtját
borzolja fürgén, majd előrébb
csiklandja, villanyozza bőrét
és orrán-száján hirtelen
testébe tódul. Görcs nyilallik.
A bestia talpon terem.
Dermesztő ordítása hallik,
amely őserdők viharát
bömbölte túl! s a Szaharát
megrázta!

S mint dinamit-töltés
ha robban: e dühödt üvöltés
feldobja a vadállatot;
most végrehajtja készületlen
az ugrást, mit a füledt kertben
sok éven át próbálgatott.
Mint mesebeli szörnyeteg,
vörös bozonttal fönn lebeg
és azt hinnéd, a sárga test
most lezuhan nyílegyenest,
de nem:

most erőlködve lódít
törzsén, a fark oldalt csapódik
és vad forgással, hogy a vér
megdermed a lent lihegőkben,
bukfencet vet a levegőben,
aztán süvöltve földet ér
és bög.

Az oroszlán kitört!

Vad bomlás, — furcsa látvány,
amint sikongva, hegyén, hátán,
egymást tiporva, tépve, gyűrve,
póznákra, ketrecekre kap
a szétugrasztott embercsűrhe.
Föld felborúl, az ég, a Nap
elfeketül. Kalapok, ernyők,
botok repülnek. Oly furák
a megtépázott frizurák
és lábbal ég felé a delnők.
Ájultan, vagy nyavalyatörten
leroskadt néhány szívbajos,
kiket robogva eltapos
a nép. És ő csak áll a körben
és bög.

Csak a kirohanás
volt gondja eddig, soha más
és nem fontolta, mit tegyen,
ha kiugrott, csak kint legyen!

Most áll egyhelyben, lába terped
és bög. S berohanja a kertet
a hír:

Az oroszlán kitört!

Felretten az állat-lakosság.
Ragadozók, vadmadarak,
bölények, őzek, nagy darab
hüllők figyelve felkapdossák
a fejüket. Látták e tespedt
órán a tűzsörényű testet
felszállni és lebegni bőszen,

mint új Napot, az őszi gőzben!
és hallja valamennyi rab
a szent őserdő trombitáját,
mely soha nem volt hangosabb,
fenyegetőbb! Szörnyedve várják:
mi lesz? találgatják: mi történt?
és sejtik, hogy ő tesz ma törvényt,
bozótok, sziklák rest fia:
a szenegáli bestia!

Fagyos perc. Félelemteli,
szorongó pózban szerteszét
mindeki némán öleli
mentő póznáját, ketrecét.
És ő csak áll, sörénye lobban,
és bög, bög.

Aztán vad galoppban
megindul. Lomposan, vakon,
lihegve, fújva szökdel át
a gőzölgő, szűk útakon,
mint tűzgomoly. Se hall, se lát.
A pusztát keresi, a Multat,
a rést, amelyen szabadulhat
és könyökcsontok reszketőn
kocognak a ketrectetőn,
hol elrohan.

Hősködni próbál
egy ór: doronggal hadonász,
de megszalad, ha fordulónál
fellobban a nagy, babonás,
vörös bozont.

És most a sétány
csendjét sikoltás metszi át:
egy lány zuhan s megüti vékonyán
az elviharzó bestiát.
Felugrik és rohan a rácsnak,
sikoltozik: „Szűz Mária,
segíts!“ De most a bestia
megtorpan és vastalpa rácsap,
bömbölve leteremti.

Szörnyű,
amint leszegzi görbekörmű
két talp a gyomrát és a göndör
fejcskét és húsába váj
s a lihegő, otromba száj
közelből az arcába bömböl
és felrepül kis sárga blúza
a szörnyeteg fogahegyén,
amit ma délben vett szegény
és telt keblén símára húzva,
gondolkozott a kicsike:
haja színéhez illik-e?

Most illik: véres mindakettő.

Még vár, amíg étvágya megnő
még vár az állat viczorogva
és farkcsapkodva, nyálcsorogva
üvölt a rémült parkon át,
mert ing alatt, posztó alatt
sok duzzadó friss jó falat
ígér hatalmas lakomát.

Teremtő! ki a levegőt,
füvet, fát, állatot s az embert
alkottad, ezt a gyötrelmet
világot, Isten! védd meg őt!
Nézd: küzdve, vonagolva nyög,
míg gyermeteg húsába ássa
kőrmét az afrikai dög
és készül a lakmározásra.
Ne törd, hogy szemét kiharapja,
mely égboltodnak egy darabja,
védd meg az angyal-hajzatot,
mellét, mely még nem szoptatott,
a rózsás kart, a gyenge vállat
és szívét, mely eleitől
Tebenned hitt, védd meg az állat
szájától és beleitől!

Jaj késő!

Már mohó örömmel
nekiesik foggal, körömmel
a szörnyeteg. Torkába mar,
aztán vetkezteti hamar
és görgeti. Iszonyatos,
amint a tetemen tapos,
amint szépséget öl a csúfság,
amint lefosztja nyaka húsát
mohón, utolsó rostokig,
majd melle közt torkoskodik,
dagasztja, tépi és zabál,
csillogva leng állán a nyál,
vonalak, ívek csodacsokra
szétzüllik ocsmány cafatokra,

kibomlik száz véres tekervény,
csont, porcogó, a máj, a szív
és kétfelől csorog le nyelvén
a vér, amit szuszogva szív.

Nyögés hallatszik itt-amott
s mindenki, mintha villamok
ráznák, vonaglik és remeg,
van, ki arcát takarja dúltan,
de látni kimeredt szemet,
mely kéjjel nézi, vérbegyúltan
a vért.

Felszisszen némelyik:
belülről majmok csipdelik,
e virgonc hadnak nő a kedve,
tetőre ugrik, csíp, harap,
az egyiknél lopott kalap,
amit körülhord dicsekedve.

Kántálni kezd most reszelős,
tört hangokon egy eszelős,
amott egy férfi vetkezik
s kiáltja: ő következik!

És száll a vérszag és a hússzag
és vérbe és velőkbe torlik,
és megrezeg sokezer orrlík,
szemek villognak, vérben úsznak.
Vér önti el az utakat,
a lég is vértől fullatag,
vér tódul, ember, állat érzi,
amint a véres szél bevérzi,

vér hull szítálva és remegve,
vörös függönyt von a szemekre,
vörös köd ül köröskörül,
a felhő vérbe göndörül,
vér csípi a vadak garatját,
rácsról a sós ízt nyalogatják,
vért habzsol a bozótok, erdők
rab népe és mindent megért
s ha mindnyájuk királya felbőg,
megismerik hangján a vért!

És száll a vérszag és a hússzag
és egyre több, több hang felelget,
egyszerre az egész sereget
megbőszül.

Hattyúk le s fel úsznak,
a majmok rácsaikra kúsznak,
vadmacska fenekedve nyávog,
felágaskodnak a zsiráfok,
rögök repkednek, tarka tollak,
a kígyók görcsben vonagolnak,
pávák körülfutják a gruppot,
a tóban hüllők teste cuppog,
le s felmerül a viziló
és orrlíkain ég felé
sugárzik a medencelé.
Föld reng. Egyszerre millió
vad fütty sivít. Recseg a korlát,
bölények fejfel ostromolják
és öklelőznek vak haraggal,
sörényük, mint fekete láng,
magasba lobban.

Körbenyargal

és trombitál az elefánt.
Versenyt visonganak a szárcsák,
a gémek. Szörnyű kardalát
süvölti a tigriscsalád.
Vasrúddal ütügeti rácsát
a csimpánz. Elvágódva ráng
és bömböl az orángután.
Egymást marják a farkasok.
A vadkan földet túr. Sasok
vijjognak a kalitka polcán.
Hímjét hívja a nőoroslán.
Vadtyúk rikácsol, fóka fú,
sakál sivít, kurjant a gnú,
visongva ugrándoznak ádáz
bakkecskék, foltos csődörök
és medvebarlang és madárház,
karám, ól, harsog, dübörög.
Dühét e hangviharba tölti
a dsungel millió fia,
minden vadállat, légi, földi,
de valamennyit túlűvölti
a szenegáli bestia!

És száll a hússzag és a vérszag
és vérbe gyúl az esti égbolt,
a vért, az ős-dühöt, a tébolyt
lázítja még a lázas évszak.
Mi lesz, ha minden gát szakad
és e förtelmes áradat
kiönt, kiron?

A kocka fordul:

most az őserdő ejti foglyul
a várost és embereket
és vérbosszúval fenyeget!

És száll a vérszag, a halálszag
és véres rongyok közt kutatja
a szörny: akad-e még falatja?
s a vérben fogheggyel halásztat.
Lerágta már lábtól nyakig
a húst, csak pár cafat kecsegtet
elvétve. Csontokat recsegtet,
ropogtat. Lustúl, jóllakik.
Leül. Emészt. Csorog a szája.
Körülnéz.

És sortűz találja!
Beszürkül. Vérét vesztve feldől
a Nap. Rúdokról, ketrecekről
lekúszik a zsibbadt sereg,
fejük zúg, térdük bizsereg,
torkukba nem fér levegő,
nyelv és száj béna, hebegő.
Sokan a helyükön ragadnak
és aki földet ér, leül,
vagy támolyog erőtlenül.
Kikerülik testét a vadnak,
mely vérbefagyva fekszik útban,
golyóktól átlyuggatva, rútan.
És cammognak egymásután
fázlódva, süketen, bután,
aléltan, csendesen az őszben,
kapun ki, a fason át,
fejük felett hideglelősen

rázkódnak a fakoronák;
mennek, mint rég eltemetett
halottak, kiknek lába kelt
és elmarad hátuk megett
irtózataival a kert.
Szemük alatt fekete gyűrű,
fejük felett a holdkaraj,
nincs hang, csak a sírógörcs sűrű
csuklása . . .

Így vonul a raj.

Már lámpafényes a folyópart,
özön nép, túlkölő kocsik —
a hídon megkapaszkodik
egy asszony s tántorogva sóhajt:
jaj — — jaj — —

A BORZASZTÓ FEHÉRSÉG

SZÜRKÜLET

Mintha elmerült harangok
zengenének vízfeneken,
úgy lebegnek halk, törékeny
hangok messzi-messziről.

Felmerül a régi lépcső,
hol kopogva fel-le vágat
kis cipőm. Jegenyefákat
fú a szél az udvaron.

Hangyalepte vén eperfa
bő gyümölcsöt szór a kertre,
már az élet elkeverte
gyenge ízét nyelvemen.

Nagy szobákban félve járok,
bútorok közt csapdarejtő
mély homály, kétségbeejtő
csend, holt arcok a falon.

Állok szívre-tett kezekkel,
a holdfény oly különös-kék,
minden zugban ördögöcskék
zakatolnak őrrjítőn.

Száz buvójú ősi kertnek
titkosan zúg fája, bokra,
fínom újjal ágra, bogra
fátylat sző a szürkület.

Lombos filagóriában
szellemek báloznak este,
forgolódnak lopva, lesve
ollónyeste bokrokon.

Szembejő a szürkületben
cimborám, a nagy komondor,
szőre borzad, szeme fondor,
rámmorog, elkarikáz.

Fellebegnek régi arcok,
de ólmos füst fedi mindet,
egy orr, egy száj, egy tekintet
villan ki, egy körszakál.

Mély álomból felkönyöklök,
valamerre halk panasszal
sír a pénz és döng az asztal
és berreg a hahota;

kint veszett eb fut a porban,
borzong az útszéli ákác
és ágyamhoz áll az ádáz,
fogcsattogtató Halál.

Mért tolul fel minden emlék
az éj festékébe mártva,
mint homályos, hűvös ábra,
kusza és kísérteti?

Örök árnyék leng a kerten,
ül a ház sötét kalappal,

mint ahol nincs soha nappal,
mint ahol csak este van.

Örök árnyék és köd és gyász,
lebukó Nap fáklyakorma:
így neveltek fájdalomra
méregnedvű harmatok.

Hátranézek tétovázva,
kődlik a Mult elszakadtan
és mosolygok és patakban
fut le a könny arcomon.

A GYILKOS

Négy kőtörő pipál
és csendben szürcsölik a törkölyt.
Nagy füst. Tányérra fagy a pörkölt.
Kint éji hó szital.

A borszagú, szikár
kocsmáros, ki csapkodva zsörtölt,
lecsukta már pirosra dörgölt
szemét és szundikál.

Legyűrt kalappal lép be zordul
a gyilkos. A csaplárra mordul:
Bort!

Sandán néz körül.

Az ingeujján csepp vörös folt,
rádönti lopva a vörösbort
s vörös ingujjal ül.

HALÁL

Napfényen sül a ház,
por lepi, szürke máz,
napfényen sül az út,
az udvar és a kút,
óljába bújt az eb,
fülén légymarta seb,
padkán a kocsis ül
s nem mozdul semmi most,
csak egy-két hagymarost,
malacfark, nyuszifül.

Középen áll a váz,
az arca barna réz,
nem látja őt a ház,
pedig a házra néz,
nem látja őt az út,
az udvar és a kút
nem látja őt a ház,
kocsis-szem, kutyaól,
de bentről látja jól
a nő, kit ráz a láz,

A BORZASZTÓ FEHÉRSÉG

Szép a szüzlányok habfehér köténye,
asszonyod vállán a patyolating,
szép a kendőcske, mely utánad int,
míg elfedi a mozdony füst-sörénye.

Fehér papírlap boldog, tiszta fénye,
amelyre véreddel kensz karmazsint
s a hó is szép, ha reggel rádkacsint
s az első orgonák fehér sövénye.

De rettentő, ha éjjel még a réten
és hirtelen szíved riadva döng:
fehér folt villog messze a sötétben.

Jön-e, vagy áll? Kísértet, vagy fatönk?
vagy ingben egy halott? Véred verését
állítja el a borzasztó fehérség.

NOVEMBER

Sokszor bolyongok kertetek alatt,
tünődve nézem homlokát a háznak,
a fák vetkeznek és vacogva fáznak,
fekete indák kússzák a falat.

Ha lámpát gyújt az este és gyanút,
beljebb lopózom, bokrok közt derékig,
benn ring a bölcső, csibuk füstje kéklik
s te halovány vagy, mint a vértanúk.

Sokszor az ablakig merészkedem
s az üveget, míg nézlek szemmeresztve,
behomályozza a lehelletem.

Te is ráhajlasz az ablak-keresztre
és nem tudod, hogy leslek, látogatlak,
hogy csókjaimtól fátyolos az ablak.

SÖTÉTSÉG

Kint, bent sötétség volt. Emlékszel-e?
Lámpácska gyúlt, hunyorgott félig-ébreden,
az éjszaka kis piros ékszere.
Mi szemben ültünk búsan a sötétben,
hol a szem csak tágulva lát
és néztük egymást. Tudtam, most legyőzől.
Akkor éreztem ujjam közt először
a derekad vonagló vonalát.
Szomjazva lestük az estét azontúl,
a sötétséget szürcsöltük bolondúl,
a sötét csókot, hogy vérzett bele
szánk, a falánk
s egy forró éjszaka, emlékszel-e?
a lágy sötétség volt minden ruhánk.

Fehér szűz, mért találkoztál velem?
most már sötétség lesz a sorsod, angyal,
amit én hoztam, mint a Hold, magammal
és csókok közt szívedre lehelem.
Ó, bujdosó, bús szerelem!
Sajgó szemünket a napon lesütjük,
ragyogó reggelek, arany delek
idegenek nekünk, eltörve tükrük —
és hasztalan taszítlak, küldelek,
fejünket a sötétből ki nem ütjük,
se én, se te,

mert cinkossá fogadtuk

és gyermekünket gyáván odaadtuk,
mikor még láthatatlan kicsi volt,
nagy kő alatt pihen most egymagában
a kicsi holt,
nagy kő alatt pihen az éjszakában
holt élet, amit vágyunk kicsiholt.
Sirassuk őt, ki csúful halt miattunk,
fogjuk be, jaj, szemünket és fülünket,
vádoló szeme és halk sírása büntet,
ő sír, akit a sötétségnek adtunk.

ÉJSZAKA

Éjjel az ágy megfordul. A szűk szoba tömve sötéttel,
ucca felől a fejed most, ablak alatt, a sarokban
s nem fordítva, ahogy lefeküdtél. Misztikus óra.
Vakság ül szemedben. Tapogatsz. Hült a helye falnak.
Túloldalt van a fal, hol az asztalt hitted, a lámpát
és a vizespoharat. Váratlanul üt meg az érdes,
néma, kemény akadály, idegen fal, hűvös erősség
és az üres térből is félve, habozva, gyanakvón
visszakapod kezedet. Különös csere, szinte ijesztő.
Jól tudod, ez nincs így, tagadod kétségbeesetten,
nem lehet így, noha tiszta eszed bizonyítja, hogy így van.
Éjszaka víg törpéi bolondoznak veled, ember
és nincs ébren a szem, nincs itt érzékeid őre,
hogy lámpája erős fényét sütné a kaoszba,
rendbe teremteni tér és tárgyak felborulását.
Ennyire csalhat az ész tanusága? tudás? bizonyosság?
Hidd el, ilyenkor már a koporsód vak fala üt meg
és a kezed nem a kis szoba tágságába hanyatlik,
már ez a nagy, nagy, örök, feneketlen Üresség,
tartalom és cél nélküli Semmi — —

TESTVÉREIM A HALÁLBAN

Ne csodáld, hogy a mosolyom, szavam
szúrós-keserű, mint a rossz ecet,
hogy nem tudom szeretni már magam
és mást se, csak szeszélyből, keveset.
Ne vádolg érte. Sorsomat okold
s amin átbuktam, az ezer pokolt,
a gőgös bálványt, ős Ostobaságot,
kire fejjel rohantam s fejbevágtam.
Ha jobb a sorsom, jobb volnék bizonynal,
ha rámvillanna a szerencsepatkó,
így rossz vagyok, gyűlölködő, gyanakvó
és elbúvok, szívemben száz iszonytal,
elbúvok és gubbasztok egyedül,
mint vendég, ki a sutba települ,
hidegen szúrja fel a hideg ételt
s a borra dörmög, mit csaló pecsételt.
Most árva szívem, mint a sün, befordul
tüskét feszítve, gubózkodva, zordul,
mert fél a rossztól. Így is rossz, de szúrták,
és csiptetővel csípték gyenge burkát
és jót színlelve mérgezték titokban.
Most elrejttem, ne lássák emberek,
ne is sejtthessék. Ajtón nem merek
benyitni, annyi rossz ajtót nyitottam.

Elbúvok. Félek. Szokom a Halálhoz.
Gyönyörködöm arcában szemmeresztve,
amit sírkertek holdja besugároz
és megvigasztal egy sötét rögeszme,
hallgasd!

Olomszín arcú ezer idegen,
kik fáról függnek véres zsinegen,
erdők alatt, ligetek hársain,
ijesztő bábok, ők a társaim!
Élők között társamra nem találtam,
de rátok nyílt szemem egy vérivó
vad éjszakán, torzarcú légió,
testvéreim zsinegben és Halálban!

Kik zsupszalmán, csomóban alszanak,
míg széngázt nyeldes a tátott ajak
s a kékszárnyú Halál mellükre lép,
testvéreim a füstmérgezte nép.
Engem bús őszök gőze mérgezett,
fullatag kelyhek, rotható virágbél,
jaj annak, ki mérgezve is tovább él
s csak hajtja testét a csontgépezet.

Mind, aki vérét csepegteti széjjel
sötét fejsebből, elvágott ütérrel,
toronyból szédült, vonatból borult,
útszélen összerogyó nyomorult
s aki süppedve pusztult el a sásban,
aki megégett, aki megfagyott,
aki folyóba fúlt, aki halott,
testvérem mind a szörnyű elbukásban.

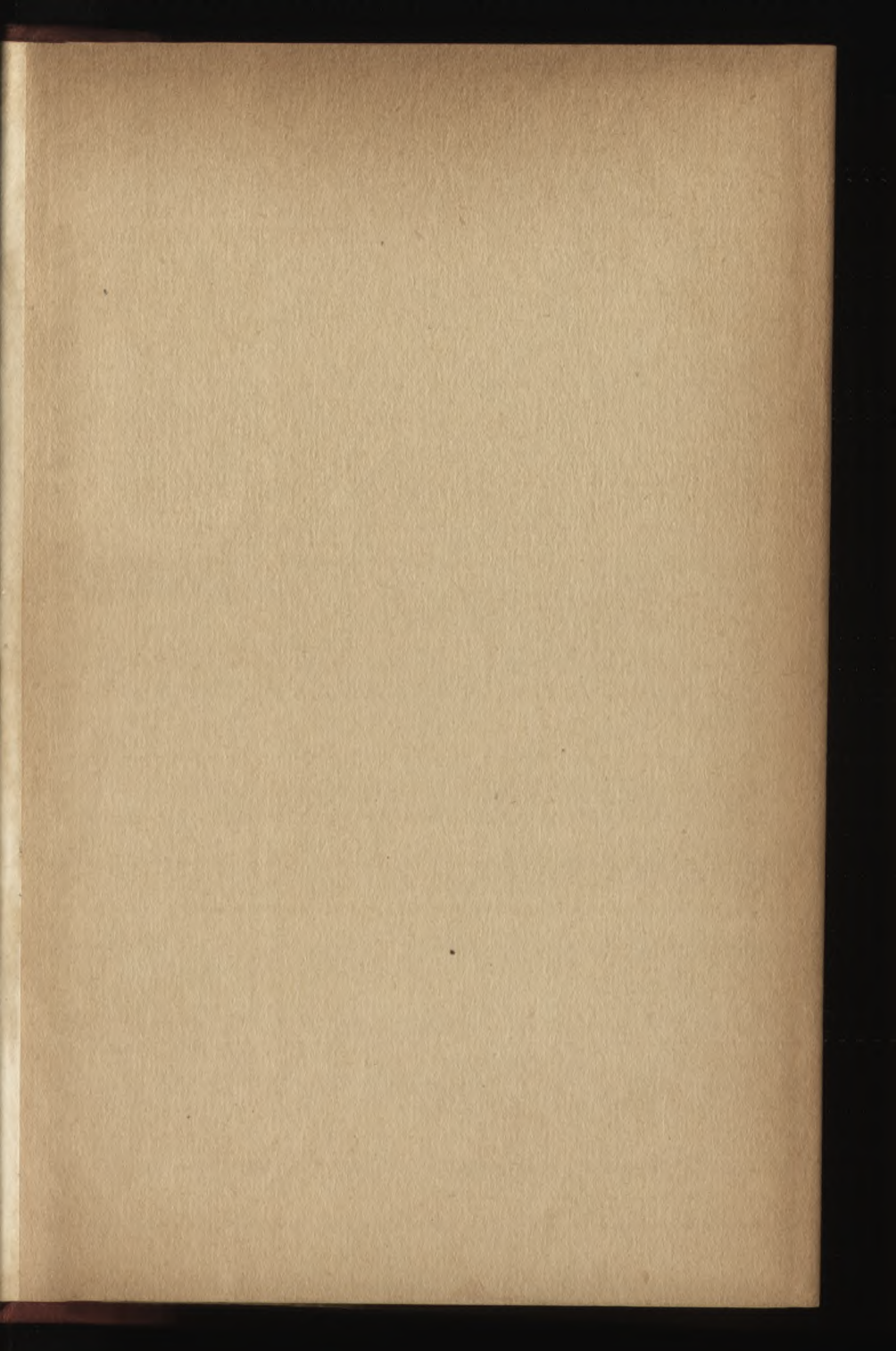
ROSSZ ÉJSZAKA

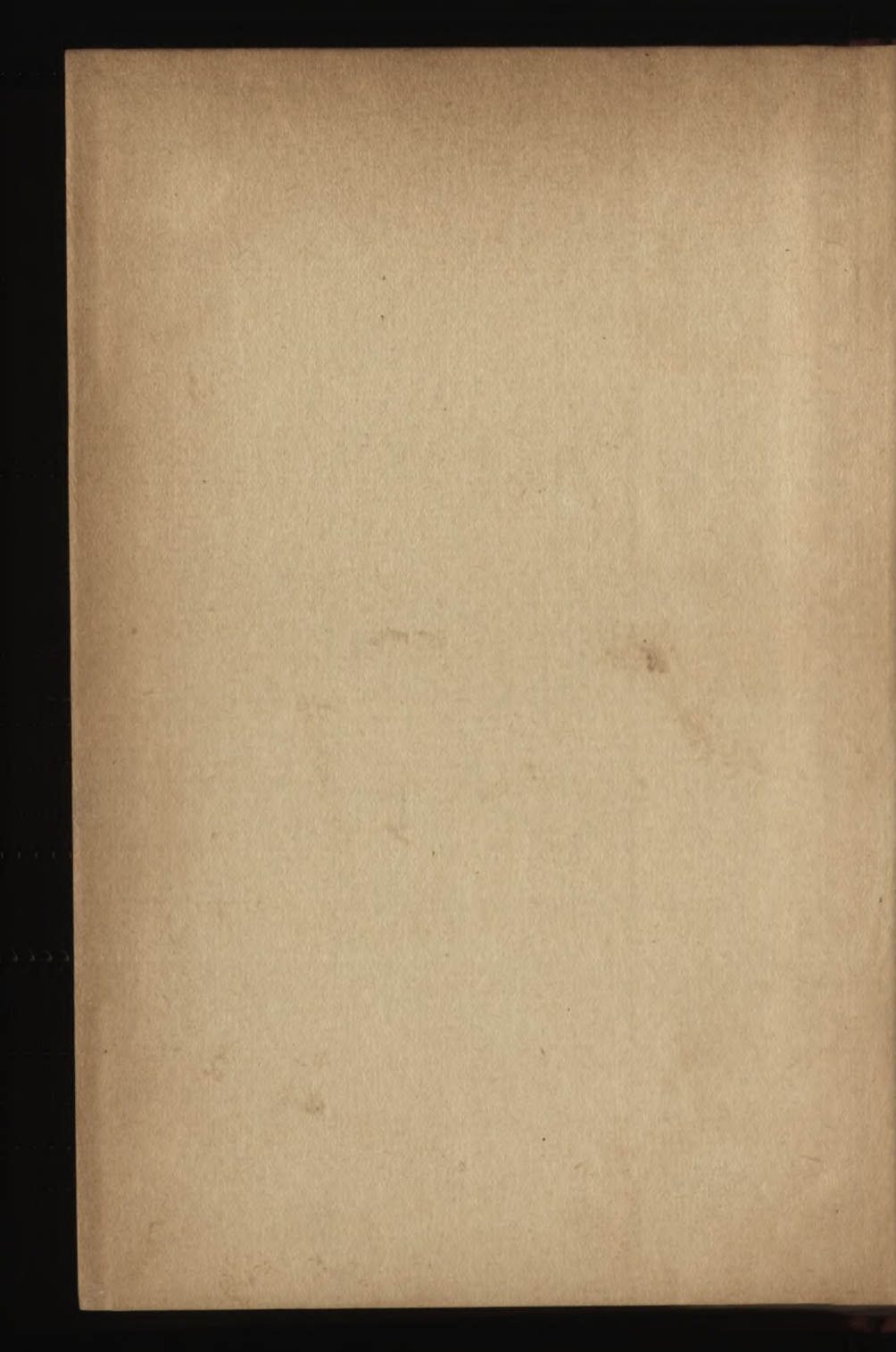
Ma minden rossz volt. Túlontúl sikongott
a cigánybanda, fabatkát se ért
a társaság. Soha ily fagyos éjt,
a szél sípolva járja át a csontot.

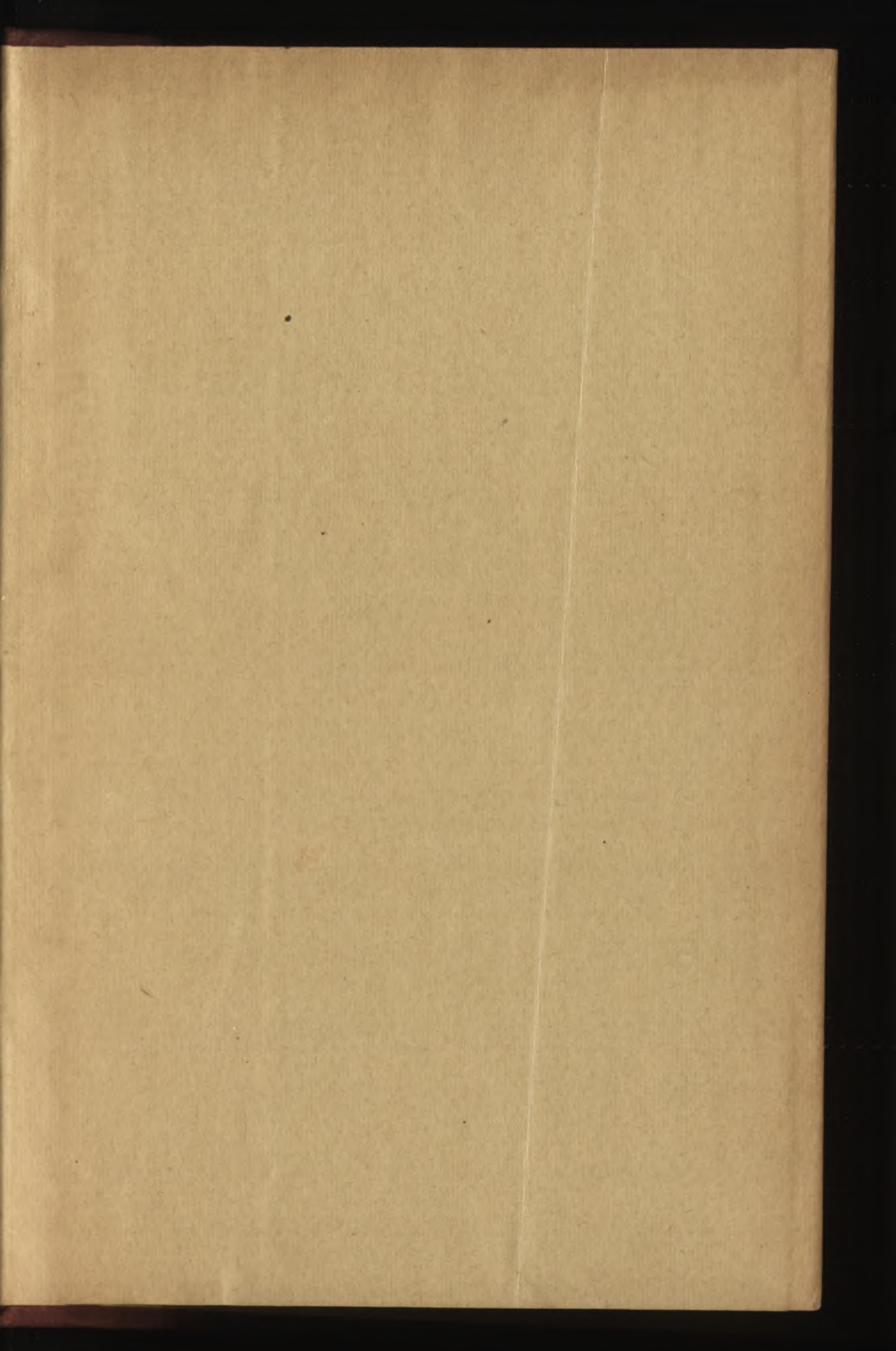
Szinte elnyűttem a csengettyű-gombot,
míg a házmester a kulcslyukhoz ért,
dörmögve hajlott le a hatosért,
amit elejtett és jóéjt se mondott.

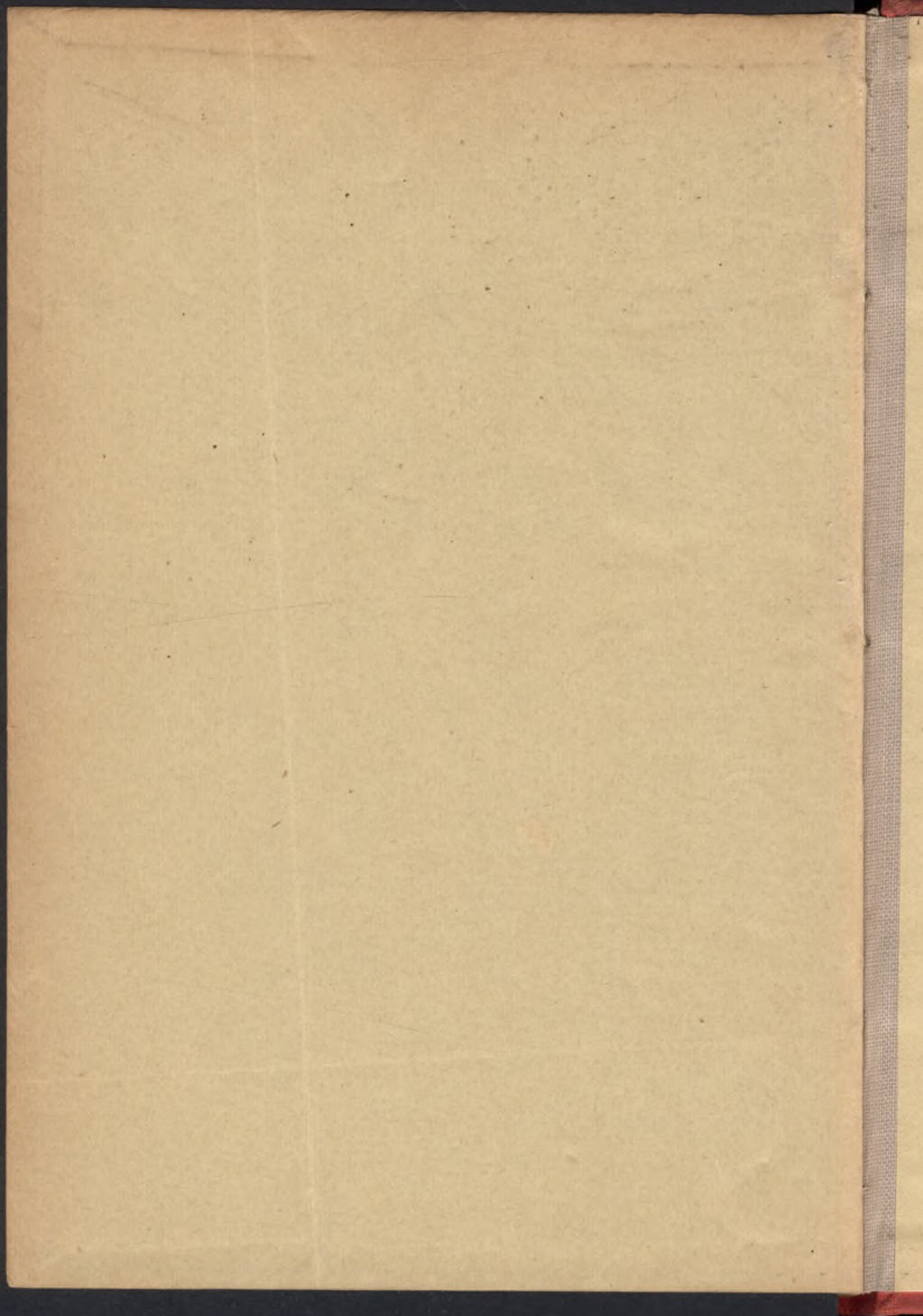
Beléptem. Füstszag. Síri csend. Vetett ágy.
Szemszúró villany. Elszítt cigaretták.
A hencseren hosszára hull a bundám.

S hogy a villanyhoz léptem, hogy eloltsam,
úgy rémlett, mintha bundástul aludnám
a hencseren, arcraborulva, holtan.

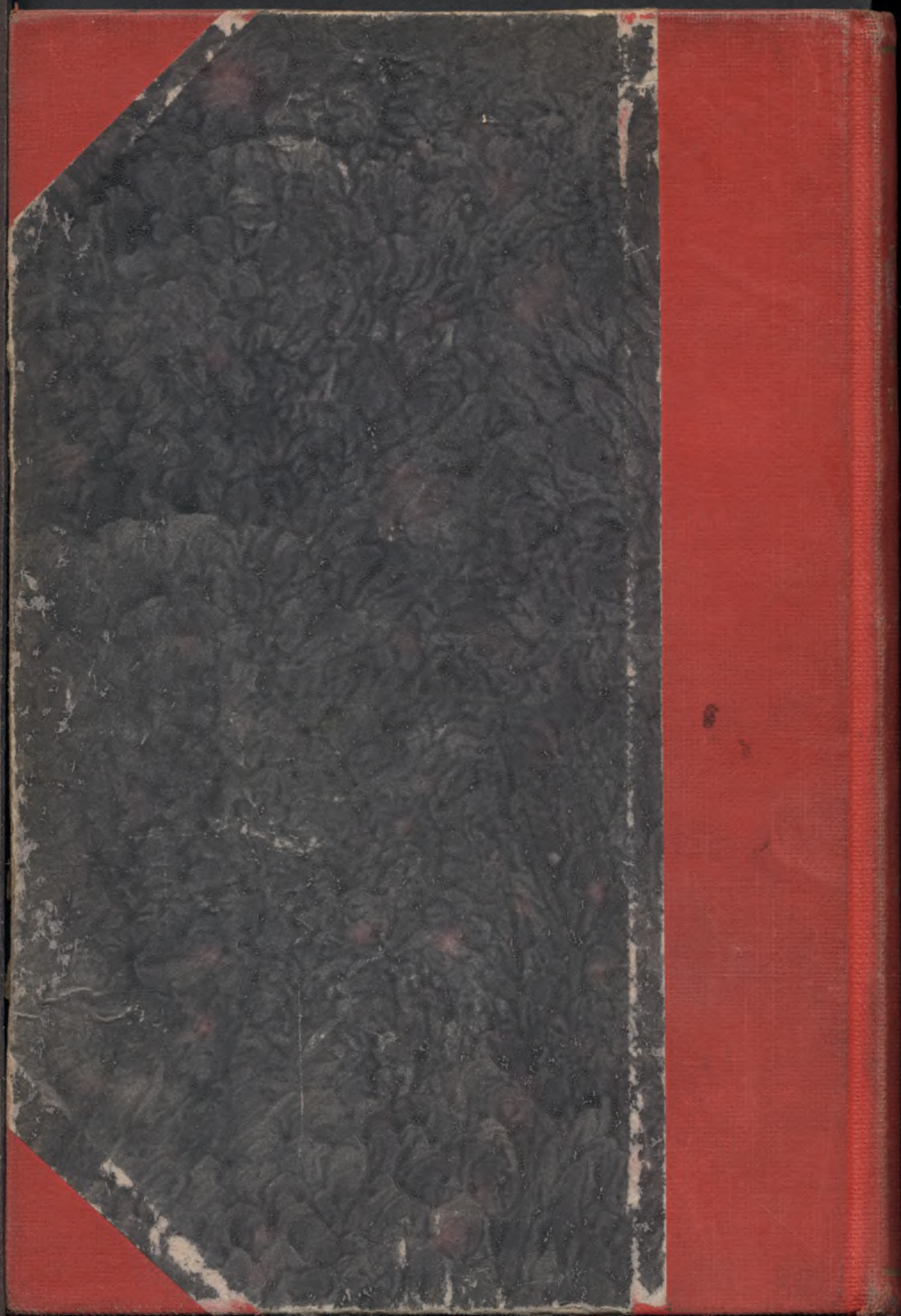

2

Nadányi

Furcsa
vendég

2